

Чудесата

| Да разберем Исус и Неговите дела |

Съдържание

Как протича всяка среща?	3
Същността на чудесата	4
1. Раждането на Христос	12
2. Исус изцелява парализирания	18
3. Една болна жена се докосва до Исус	24
4. Прокаженият	30
5. Исус изгонва злия дух	36
6. Исус изцелява обсебения от нечист дух	42
7. Превръщането на водата във вино	48
8. Исус нахранва множеството	54
9. Исус укротява бурята	60
10. Исус върви върху водата	66
11. Исус призовава Лазар от гроба	72
12. Христовото възкресение	78
13. Богатият улов	84

Как протича всяка среща?

Всяко събиране се състои от три части:

1. Въведение (15-20 минути).

Въведението предлага възможност за опознаване на присъстващите и включване в разговора. То е важна опора за изграждане на взаимоотношения на общение помежду ни.

2. Разговор върху библейски текст (30-40 минути).

Първо прочетете заедно библейския текст. Въпросите към втората част ще ви ръководят в разговора. Винаги се обръщайте за помощ към Разясненията, когато не можете да разберете смисъла на разглеждания текст. Може би предоставеното време няма да бъде достатъчно, за да обсъдите всички предложени въпроси. Тогава ще бъде най-лесно да изберете тези въпроси, които имат най-важно значение за присъстващите.

Ще се сблъскате и със ситуации, в които участниците може би няма да имат желание да изразят публично своето мнение по определени въпроси. В такива случаи дайте своя отговор лично за себе си. Естествено, всеки трябва да се чувства свободен да сподели само това, което пожелае.

Ако групата е твърде голяма, бихте могли по време на библейския разговор винаги или според необходимостта да формирате малки групи (може би с по четирима участници). Разделянето в

малки групи предоставя на участниците възможността да вземат активно участие в разговора.

3. Размяна на мнения и молитва (15-30 минути).

Възможност да разгледате библейския текст от съвсем личен план и при добро желание да изразите своите индивидуални нужди за молитва. Споделянето и общата застъпническа молитва са решаваща стъпка в израстването на групата и изграждането на здрава Църква.

Ограниченията във времето на провеждане са предвидени за групи, чиито участници имат само един час на разположение. Ако разполагате с повече свободно време, бихте могли да удължите съответните интервали, както сметнете за добре.

Работа с разясненията

Едва ли ще успеете заедно да прочетете всяко разяснение към отделните библейски стихове. Понякога импулсите за започване на разговор са свързани с определени разяснения. В случай че искате изцяло да изчерпите допълнителната информация в края на всяка част, можете да използвате следните възможности: запознайте се предварително с библейския текст и разясненията или задълбочете разговора в групата, като прочетете по-късно още веднъж текста и отделните време за разглеждане на разясненията.

Същността на чудесата

“Децата ми като по чудо оживяха след тежката автомобилна катастрофа.”

“Ако не се случи някакво чудо, всичко ще бъде загубено!”

“Каква изненада, че е останало още едно свободно място за паркиране!”

“Нима не е чудо, че всяка пролет природата отново разгръща своята красота?!”

“Страхотен късмет, че точно на мен се падна да спечеля шестица от тотото!”

“Всяко чудо за три дни.”

Въпреки че съвременното общество като цяло е настроено по-скоро скептично към свръхестественото, ние като отделни личности като че ли сме склонни да отнасяме голяма част от преживяванията си в областта на чудото, както видяхме в посочените примери. В тези изречения понятието “чудо” е използвано в различен смисъл. Поводът обаче е напълно достатъчен да си зададем въпроса: Какви мисли изпълват съзнанието ни, когато говорим за чудесата?

Повечето от гореспоменатите примери разглеждат чудото като изненадващо, необикновено (най-често свързано с човешката изгода) стечение на обстоятелствата. Господ обаче няма никакво място във всичко

това. Всяко неочаквано щастливо събитие прибързано получава етикетата “чудо”. Не закъсняваме да се позовем на теорията на вероятностите, дори ако шансът за печалба на шестица от тотото е неимоверно малък. Няма съмнение, че все някой ще грабне голямата сума. Спортният коментатор, съзрял чудото в развитието на двубоя, едва ли е на мнение, че Господ е облагодетелствал по чуден начин единия отбор и едновременно е провалил усилията на другия. Преживяването на тежка катастрофа също може да бъде обяснено без намесата на Бога. “Чудото” се е превърнало в синоним на понятията “изненада” и “късмет”. Прибягваме до помощта му, за да опишем така дългоочакваните промени в природата с настъпването на пролетта, които въпреки всичко ни изпълват със страхопочитание и ни карат да възкликнем от възхищение.

Тази гледна точка вероятно ще се размине със значението на чудото, което срещаме в Божието слово и най-вече в действията на Господ Исус Христос. Чудесата в Библията не са само особен късмет или невероятни случайности на съдбата. Те са доказателства за Божието присъствие.

Чудесата в Библията

Чудесата в Библията могат да бъдат описани като почти “обичайна” част

от ежедневиия живот. Поради тази причина Библията често е заклеявявана като "книга, пълна с приказки". Старият завет ни разказва за множество чудеса, започвайки от преминаването на еврейския народ през Червено море (Изход 14), необикновеното препитание с манна в пустинята (Изход 16), непрестанната закрила от превъзхождащия противник в книгата Съдии, достигайки до унищожението на асирийската войска, разположена около Йерусалим (II Летописи 32). Новият завет започва с думите за чудните обстоятелства около раждането на Спасителя и ни разкрива много случки от Неговия живот, които могат да бъдат определени като чудеса. Книгата Деяния на апостолите също ни разкрива, че първите ученици са притежавали способността да изцеляват болните и да възкресяват починали.

В общоприетото мислене относно библейските чудеса се е наложило убеждението, че случилото се, което те описват, е изцяло в разрез с природните закони. Действително съществуват разкази, в които Господ променя обичайния процес в природата – египтяните са връхлетени от нечувани напасти, но израелтяните са пощадени. Пророк Илия се погрижва за бедната вдовица, а делвата с масло и стомната с брашно никога не остават празни. Елисей заповядва на брадвата, потънала на дъното на реката, и тя изплува на повърхността. Исус върви по вълните, нарежда на бурята да утихне, нахранва петхлядното множество с пет хляба и две риби, превръща водата във вино. Илия, Елисей, Исус, Петър и Павел са призовали най-малко по един човек обратно от

телесна смърт към живот. Тези разкази ни откриват събития, в които Божията мощ надхвърля или обезсилва законите на природата.

Успоредно с това се сблъскваме и с чудеса, станали реалност не непременно в нарушение на физическите закони. Към тази група се отнасят множество примери на изцеление. Болните мигновено получават здраве. В отделни случаи страдат от болести, от които би трябвало вече да са починали. При някои страдащи наблюдаваме ситуации, в които обичайният оздравителен процес е видимо ускорен. Исус подарява здраве на много слепи и парализирани. В днешни дни също е възможно отстраняването на симптоми като слепота и парализа в случаи, когато подобни усложнения се появяват като психосоматична реакция в резултат на преживяна травма. Следващата група чудеса са породени от изгонването на силите на тъмнината, които са способни да поробят човешкото същество. В случая става дума за изгонването на демони от Господ Исус Христос. Освен това обаче и други хора, живели преди и след Исус, са демонстрирали своите способности в тази област. В крайна сметка свръхестественото знание се сблъсква с бъдещите събития. Фактът, че Петър улавя риба, която държи в устата си монета, сам по себе си няма толкова голямо значение. Удивителното е, че Исус му предсказва времето, когато ще се случи това (Матей 17:27). Мнозина обаче ще признаят, че не само Исус притежава способността да вижда в бъдещето.

Дори настоящият кратък преглед ни кара да осъзнаем, че чудесата в Бо-

жието слово се появяват в много разнообразна форма. Така например те не винаги са в разрез с това, което ние определяме като естествено протичане на събитията. Едновременно обаче ще се убедим, че тяхната особеност се крие дгуздаге.

Друго широко разпространено мнение гласи, че библейските чудеса имат за цел да потвърдят божествената мисия на този, който ги превръща в реалност. В отделните случаи подобно мислене всъщност е правилно (така например Мойсей трябваше да извърши определени чудеса пред Израел, за да потвърди своите пълномощия чрез Бога), но подобна гледна точка няма основание например при Исус. Чудесата насочват вниманието ни към уникалната личност на Христос: "По своята същност Христовите чудеса са по-различни от всичко друго, с което човек се сблъсква в своите преживявания. "Никога не сме виждали подобно нещо!" (Марк 2:12) (Герг Тайсън, "Древнохристиянски разкази за чудесата"). Неговите дела отправят взора на човечеството към въпросите, свързани с Христовата същност и спасителната Му мисия.

Чудесата са разкривали Божието присъствие и сила в живота на Исус само на тези, които с вяра са поглеждали към тях. Христовите дела обикновено са срещали много разнообразно тълкувание. Мнозина са съзирали в тях доказателство за Божието действие, но други от своя страна са виждали причината в дявола (Матей 12:24). Изключителните дела на Христос не биха могли несъмнено да докажат Неговия авторитет пред света. Чудесата представляват насоки за онези, които откриват

своето сърце и разум пред Божия Син. Главната трудност, която срещаме в разбирането, че чудесата са преди всичко доказателства за истинността на Христовите думи, се крие в това, че Сам Исус по различен начин е отричал подобно твърдение. Исус се противопостави на предложенията на изкуителя да докаже Своята божествена същност, открито инсценирайки чудноватата Си закрила (Марк 4:6-7). Отклони и искането на фарисеите за извършването на чудо, което да ги накара да повярват в Неговия особен авторитет (Матей 8:11-12). В действителност именно чудесата са подклаждали най-дълбоките раздори с религиозните водачи. Религиозните изцеления всъщност са спадали и към "религиозния репертоар" и на противниците на Исус (Йоан 5:11). Но чудесата, които Христос извърши, са се разглеждали от неговите съвременници като противовес на тогавашната религиозна традиция и действващи закони. Исус изцеляваше в събота и си приписваше божествената власт да прощава греховете (Марк 2:1-12; 3:1-5). Действията Му изправяха хората пред предизвикателството да направят своя избор между Него и традиционните религиозни представи. Особено е интересно да спрем вниманието си върху факта, че именно в Евангелието на Марк много чудеса не са извършени показно и са обвързани с Христовата заповед да бъдат запазени в тайна, за да не предизвикат погрешни очаквания от страна на народа. Сами по себе си чудесата не бяха неоспорими доказателства за Неговата божественост. Най-дълбокият проблем в приемането на подобна гледна точка се състои в

това, че този начин чудесата вече са ненужни и лишени от значение. Чудесата изпълняват ролята на сензация, целяща да изпълни човешкото множество с възхищение и да прикове вниманието към Христовите думи на поучение.

Посланието на чудесата

Уместно е да очакваме, че Христовите чудеса ще ни открият неделима част от Неговото послание. Лишено от тях, то едва ли щеше да бъде същото. Чудесата са видима демонстрация на Неговото поучение за идващото Божие царство. Без тях Исус вероятно щеше да бъде още един от многото пророци, очакващи с надежда основаването на Божието царство на земята. Изцелението на слепи, парализирани, прокажени, глухи, възкресението на мъртвите и призоваването на Господното управление – всички тези дела, взети заедно, ни насочват недвусмислено към факта, че с Исус Божието царство действително е дошло в нашия свят.

Особено Евангелието от Йоан ясно ни показва важността на чудесата като неразделна част от Благата вест за спасение. Цялото Евангелие е построено върху седем чудеса, които изрично са наречени "белези". Именно това определение ни разкрива разбирането на Йоан относно чудесата. Те не просто са представлявали истории за удивителната власт на Исус, чиято цел е била да привлекат вниманието на тълпата. От друга страна, нямат нищо общо и с миловидните усилия на някого за облекчаване на човешкото страдание. Преди всичко те разкриват пред очите на всички сви-

детели същността на Божието царство. Чудесата "са знаци на мощното управление на Бога, чието начало Господ Исус Христос постави на земята ... Обещание за идващото, всеобгръщащо избавление, което започва да обхваща в своята светлина всичко наоколо ... Изгонването на демоните показва Божието нахлуване в областта на действие на силите на тъмнината, а с това и тяхното окончателно унищожение. Възкресението на мъртвите насочва вниманието ни към неотменното надделяване над смъртта. Изцелението на болните свидетелства за края на всяко страдание. Чудното нахранване говори за прекратяването на всяка телесна необходимост. Христовата власт над вятъра и вълните сочи към цялостната победа над всички сили на безредието и хаоса, заплашващи човечеството" (Колин Браун, "Чудесата", Нов речник за новозаветно богословие). Карл Барт отбелязва по подобен начин: "Случилото се тук е обещание и ... предварителен подарък на онзи живот, в който вече не съществува страдание, създи и вик на болка, а смъртта – последният враг на човека, е победена" (Евангелско богословие).

Разглеждайки Христовите чудеса по този начин, те ще се превърнат във важни белези и ще ни помогнат да осъзнаем значението на Божието управление в живота на вярващите. Чудесата разкриват противоположността на Господ срещу болестите, безредието, страданието и смъртта. Сам Господ идва сред нас в личността на Исус Христос, за да освободи Своя народ от робството на тъмните сили. Чудесата отразяват житейските стойности, за

които Божият народ би трябвало да копнее и да се моли. Недвусмислено потвърждават Христовото всемогъщие над всички сили, които са способни да обвържат в своята зависимост човешкото същество. Дори демоните, болестите, природните стихии и смъртта са подчинени на властта на Исус. Неговите чудеса озаряват величието Му, пред което се смирява цялото човечество, и показват началото на Божието царство, приканващо всички хора да влязат в него.

Съвременни проблеми, свързани с разбирането за чудесата

Мнозина срещат трудности в тълкуването на чудесата. В продължение на дълги векове те са разглеждани като доказателства за истинността на християнската вяра. Днешните християни обаче разбират чудесата като спорни реликви, които като че ли са объркали мястото си в съвременното модерно общество. Вниманието към тях напомня за отношението към неприятни роднини, които в никакъв случай не бихме представили първо на приятелите си – всъщност те са част от семейството, но много ще се радваме, ако не бъдат забелязани от никого.

Настоящата гледна точка произхожда от разпространените по време на Просвещението възгледи за живота. Нека използваме за целта една по-опростена формулировка: В нашия свят чудесата нямат място, защото няма място и за Господ, който върши чудни неща във времето и пространството. Ако съвременниците на Биб-

лията са вярвали в Божия суверенитет над всичко, което се случва, то днешният човек е ограничил мисленето си в рамките на природните закони и категории като причина, следствие и физически характеристики. А в случай, че свръхестественото въобще придобие някакво значение, човекът поставя ясно разграничение между естествената наука и духовната сфера. Подобно мнение в крайна сметка признава, че духовното измерение може да има значение за вътрешния свят на човека, но заедно с това отрича връзката между този вътрешен, духовен свят и чистата реалност, която ни заобикаля.

Онези, които записаха Божието Слово, нямаха за цел да разделят обществото на откъснати една от друга, херметично затворени области – на светското и на духовното. Понятието "физически закон" в тази историческа епоха е представлявало непознатата категория. Затова пък целият живот по това време е бил повлиян от контрола на Бога. Дъждовният период в началото на пролетта не е разглеждан като естествена последица от кръговрата на природата, а като Божий дар, изпратен да осигури плодородието на земята. Чудесата не са били в разрез с независимите от Бога закони на природата, осъзнавани като изненадващи щастливи случайности (нямащи нищо общо с Божието действие). Те са били отражения и живи преживявания на особеното Божие присъствие. Духовният свят е оказал огромно влияние върху физическия.

В противовес на това човекът на модерното, техническо общество съзира единствено действието на физическите закони в историята и

природата. Изходната точка на тази теория се корени в разбирането, че светът представлява затворена система, чието развитие се дължи само на понятията "причина" и "следствие", които могат да бъдат подложени на изследване и тълкуване. В своята дефиниция подобна гледна точка изцяло изключва възможността за намесата на свръхестествена сила. Този възглед за заобикалящия ни свят всъщност не опровергава библейските чудеса. Той само допуска, че чудесата не могат да станат реалност под въздействието на свръхестествена сила, и търси алтернативни тълкувания.

В заключение въпросът за чудесата се намира в пряка зависимост от величината на нашата вяра. За нас съществуват само две възможности – да повярваме като свидетелите на библейските разкази, че Господ съществува и е свободен да се намеси в живота на Своето творение, или да приемем, че заобикалящият ни свят е затворена последователност от причина и следствие, в която действат единствено физическите закони. Както едното, така и другото гледище изхождат от някаква хипотеза и тълкуват реалността въз основа на допуснатото предположение. Не бива да забравяме обаче, че нито защитниците на втората теория разполагат с достатъчно информация и емпирични заключения, нито онези, които подкрепят истинността на чудесата, нямат право да зачеркват постиженията на научно-техническия прогрес от последните четири века. Вярващите в чудесата (към които спадат голям брой научни работници и изследователи) просто не

виждат никаква принудителна причина, поради която да изключват Божията намеса в природата. Възможността за принципно отричане на съществуването на чудесата не представлява абсолютно придържане към природонаучните закони, а се гради преди всичко върху представите на определена философска позиция, която вече няма нищо общо с изследването на физическите закони.

Случват ли се чудеса и днес?

В Библията четем за отрязъци от време, наситени с Божиите чудеса. Това са времена, в които Господ по особено величествен начин повлиява посоката на човешката история към нейната окончателна цел. "Бог не разпределя чудесата по случаен принцип така, както ние използваме лейката за поливане. Чудесата изпъкват при великите събития ... на спасителния план на Бога, които човекът не е в състояние изцяло да осмисли..." (К.С.Луис). Нека си спомним за драматичните събития при извеждането на народа от Египет и завладяването на обещаната земя. След това в продължение на цели векове чудните величествени дела на Бога се срещат изключително рядко. Великите пророци на Израел Илия и Елисей предизвикват единични чудеса. Исаия, Йеремия и Йезекиил не извършват нито едно. Чудесата не присъстват в дълги периоди от историята на Израел. Духовният живот не се е намирал в пряка зависимост от способността за извършване на чудеса, а от стремежа "да вършим праведното, да обичаме милост и да ходим смирено със своя Бог" (Михей 6:8).

Новият Завет от своя страна не призовава християните да очакват чудеса, за да избягат от всекидневните трудности на живота, нито да ги използват, за да убедят невярващите в истините на Евангелието. Превръщането на водата във вино, нахранването на множествата и възкресяването на Лазар представяха особени белези, които имаха за цел да разкрият Христовата същност и да накарат народа да усети приближаващото Божие царство. Христовата църква в наши дни не би трябвало да очаква подобни чудеса. Те са предварително предвкусване на пълноценния живот, който е приготвен за нас в Божието царство, а не обичайното състояние на ежедневния живот на християните.

Какво е нашето мнение обаче относно случващите се и днес чудеса, в които например Господ отговаря на изказаната молитва и подарява здраве? Как бихме обяснили нередките ситуации, в които хора, които до този момент са били арогантни и затворени по отношение на вярата в Бога, изведнъж приемат Благата вест за спасение? Какъв отговор бихме дали на невероятните обстоятелства, предпазили "случайно" нашите близки от надвисващата беда? Съществуват достатъчно разкази, които подбуждат християните да допуснат чудната намеса на своя Бог – особено в области като изцеление, освобождение от всякакъв род зависимости и обръщение с вяра към Бога.

Библията насърчава усърдната молитва на християните с вярата, че Господ ще даде Своя отговор. Представата на деизма (философия, която предполага, че вселената наподобява

гигантски часовников механизъм, сътворен и навигиран от небесен часовникар, но впоследствие оставен само на самия себе си) не съответства на библейската перспектива за Бога и заобикалящия ни свят. В ръката на човека не е предоставено правото да изключва Божията намеса в който и да е период от световната история.

Не бива обаче да се изкушаваме да заклеимяваме като втора класа християни тези, които никога не са ставали свидетели на Божие чудо. Повечето християни от последните 2000 години не са преживявали чудеса. Искрени молитви за изцеление или избавление от надвиснала опасност са оставали без конкретен отговор. Вярата в Божия суверенитет да прояви Своята свободна воля и да се намеси в момент, който само Той прецени, и по начин, както само Той иска, предполага убеждението, че Господ не се поддава на никаква принуда, която се опитват да упражняват човешките интереси и прищевки. Необходимо е да осъзнаем истината, че Господ е свободен да действа за Своя слава на време, място и начин, по които пожелае.

От друга страна, това не бива да ни подтиква към бездейна и рутинна вяра, подбуждана от широко разпространената представа, че Господ се е оттеглил и по никакъв повод не се намесва в живота на Своето творение. "Бедата на нашето време се състои в намаляването на вярата в Бога. Твърде малко спираме вниманието си върху силата, любовта и свободата, които Господ е в състояние да ни подари ... Затова Христовите чудеса и вестта за спасение се концен-

трират върху доверието в Бога ... Господ е по-близък, по-истински, по-силен, по-любящ и по-помагащ, отколкото ние всички предполагаме. Именно тук се крие незамлъкващото послание на чудесата“ (Д.С.Кеърнс).

Относно подхода към настоящата книга

В разглеждането на Христовите чудеса ще започнем с най-великото чудо –

въплътяването на Бога в човешки образ (част 1). След това ще спрем внимание върху Христовата власт над болестите (части 2-4), силите на тъмнината (части 5,6) и стихииите на природата (части 7-10). На края ще се обърнем към текстовете, в които Христос надделява дори над смъртта (части 11-13). В хода на запознаване с различните чудеса ще добием многогранна представа за личността на Господ Исус Христос и значението на идващото Божие царство.

1 Раждането на Христос

Лука 1:26-38; 2:1-7

²⁶ А в шестия месец ангел Гавриил бе изпратен от Бога в галилейския град, наречен Назарет, ²⁷ при една девица, сгодена за мъж на име Йосиф, от Давидовия дом; а името на девицата бе Мария. ²⁸ И като дойде ангелът при нея, каза: Здравей, благодатна! Господ е с теб [благословена си ти между жените]. ²⁹ А тя много се смути от думите му и си размишляваше какъв ли ще е този поздрав. ³⁰ И ангелът и каза: Не бой се, Мария, защото си придобила Божието благоволение. ³¹ И, ето, ще заченеш в утробата си и ще родиш Син, Когото ще наречеш Исус. ³² Той ще бъде велик и ще бъде наречен Син на Всевишния; и Господ Бог ще Му даде престола на баща Му Давид. ³³ Ще царува над Якововия дом до века; и царството Му няма да има край. ³⁴ А Мария каза на ангела: Как ще стане това, тъй като мъж не познавам? ³⁵ И ангелът и отговори: Святият Дух ще дойде върху теб и силата на Всевишния ще те осени; затова и Святият, Който ще се роди от теб, ще

се нарече Божий Син. ³⁶ И, ето, твоята сродница Елисавета, и тя в старините си е заченала син; и това е шестият месец за нея, за която се казваше, че е бездетна. ³⁷ Защото за Бога няма нищо невъзможно. ³⁸ И Мария каза: Ето Господнята слугиня пред теб; нека ми бъде според твоите думи. И ангелът си отиде от нея.

2 ¹ А в онези дни излезе заповед от Цезаря Август да се извърши преброяване по цялата земя. ² Това беше първото преброяване, откакто Квириний управляваше Сирия. ³ И всички отиваха да се записват, всеки в своя град. ⁴ И така, отиде и Йосиф от Галилея, от град Назарет, в Юдея, в Давидовия град, който се нарича Витлеем (понеже той беше от дома и рода на Давид), ⁵ за да се запише с Мария, която беше сгодена за него и беше бременна. ⁶ И когато бяха там, дойде и време да роди. ⁷ И роди първородния си Син, пови Го и Го положи в ясли, защото нямаше място за тях в гостилницата.

Въведение

(15-20 минути)

Не сте задължени да отговаряте на всички въпроси. Изберете тези, които прецените, че ще бъдат най-интересни за вашата група.

• Къде сте родени – в родилното отделение на болницата или вкъщи?

• Кой е избрал Вашето име? Носите ли името на някой определен човек?

• Какво бихте си помислили, ако Господ в този момент Ви даде да разберете, че ще станете родител след девет месеца?

Импулси за разговор

(30-40 минути)

- Как лекарят Лука разказва за раждането на Христос? За разлика от него какво ще съдържа разказът на някой съвременен лекар относно едно раждане?

- Защо Лука в своя разказ отделя толкова голямо внимание на историческите обстоятелства около Христовото раждане?

- Каква информация се съдържа във вестта на ангела към девицата Мария?

- Осъзнаваше ли действително Мария предизвикателството, пред което беше изправена?

- Мария и Йосиф живееха в бедност и се сблъскаха с особено трудни проблеми. Случайни ли бяха тези обстоятелства или по-скоро принадлежаха към Божия план?

- Въпрос към майките: По какъв начин споделихте на своя съпруг, че очаквате дете?

Въпрос към бащите: Каква беше Вашата първа мисъл, когато разбрахте, че ще ставате баща?

- Кога осъзнахте за първи път истинската същност на раждането на Христос? Кои "ангел" Ви "донесе" вестта за идването на Спасителя и неговото значение?

- В коя сфера на Вашия живот Ви е особено трудно да повярвате, че "за

Бога няма нищо невъзможно"? Според Вас какво би трябвало да се случи, за да превъзмогнете своето съмнение?

- Как бихте описали своята връзка с Господ Исус Христос в настоящия момент?

Размяна на мнения и молитва

(15-30 минути)

- В коя област от Вашия живот се нуждаете от подкрепа и насърчение в молитва?

Разяснения

Общ поглед. Онзи, който иска да се запознае с Христовите чудеса, трябва първо да отправи погледа си към това, което К.С.Луис нарича "великото чудо": Бог се въплъти в човешки образ. "Всяко друго чудо се основава на него, изявява го или е негово следствие." Исус дойде от небето на земята и стана човешко същество – човек като всички останали. Той вървеше, говореше и се хранеше. Той имаше определен ръст, цвят на кожата и очите. Но въпреки това Той беше Бог.

Мисълта, че Господ се роди като малко бебе на определено време и място, е много възмущаваща и ни кара да затаим дъх. Подобно държание и роля не е приписвана на боговете, почитани в културата на древна Гърция и Рим през първите векове. Понякога всъщност езическите богове са приемали човешки образ (римските императори също са били почитани като богове), но винаги изцяло са превъзхождали обикновените хора. Дори в такива

моменти са описвани като всемогъщи и никога не са показвали безсилие. Религиозните представи на народа Израел също са били ориентирани към силата и властта. Месията (като представител на Бога) трябвало да се изяви като ненадминат, могъщ Военачалник, Който ще унищожи всички врагове на Израел и ще въздвори царството Си в Йерусалим, което ще достигне до всички краища на света. В тази връзка непосилна за тогавашните представи е идеята, че вечният Създател на небето и земята се въплътява в образа на безпомощното и плачещо бебе в мрачния и неприветлив обор. Въпреки човешкото неразбиране обаче се случва точно така. Идването на Христос в човешки образ е споменато на различни места в Новия завет (напр. Матей 1:18-2:23; Йоан 1:1-18). Заедно с това много пасажи ни насочват към него (Марк 1:11; 9:7; Галатяни 4:4-5; Филипяни 2:6-8 и Колосяни 1:15-20). В настоящата част ще се запознаем с два откъса от разказа на Лука.

Първият откъс е описан след разказа за предстоящото раждане на Йоан Кръстител (Лука 1:5-25). Предизвестията на раждането в Евангелието на Лука е последвано от разказа за посещението на Мария при Елисавета (1:39-45), песента на прослава на Мария (1:46-56), раждането на Йоан Кръстител и благодарствената песен на Захарий (1:57-80). Завършекът на тези "подготвителни" събития съставя разказа за Исусовото раждане (вторият откъс, върху който ще спрем нашето внимание).

Галилейския град, наречен Назарет. Назарет е бил малък, незначителен

град в провинция Галилея (срв. Йоан 1:46).

1:27. При една сгодена девица. Момичетата на 12-годишна възраст вече са били сгодени. Времетраенето на годежа е било 1 година. Традицията на сгодяването се е считала за изключително обвързващ ритуал за разлика от разбиранята в съвременното общество. По време на годежа все още не е бил разрешен сексуалният контакт, но въпреки това девецата се е считала за съпруга, а връзката е можела да бъде разтрогната единствено чрез развод. Пророк Исая изрича пророчество, че идващият Месия ще бъде роден от девица (Исая 7:14): "Сам Господ ще ви даде знамение: Ето, девица ще зачене и ще роди син, и ще го нарече Емануил."

Йосиф, от Давидовия дом. Месията е трябвало да произлезе от рода на Давид – най-известния Цар в историята на народа Израел (II Царе 7:16; Псалм 132:11).

1:28. Благословена си ти между жените. Обръщението не изразява особено високоставено положение на Мария, а още веднъж подчертава, че Господ е милостив към нея.

Господ е с теб. Подобна често срещана формулировка съдържа в себе си: Господ иска да подготви и снабди с всичко необходимо един човек по особен начин за изпълнението на неговата задача (срв. Йосия 1:5; Съдии 6:12; Матей 28:20).

1:31. Стихът дословно цитира думите на Исая 7:14, с което показва, че пре-

живяванията на Мария са изпълнение на пророчеството от Стария завет. Детето, Чие то раждане е предсказано в Исая 7:14, трябва да получи името Емануил ("Бог с нас"). Името Исус е често срещано сред юдеите и носи значението "Господ спасява".

1:32. Той ще бъде велик и ще бъде наречен Син на Всевишния. Исус също като Йоан Кръстител (Лука 1:15) е трябвало да бъде признат за "велик". При всички случаи обаче величието на двамата не беше еднакво. Величието на Йоан се състоеше в това, че беше "пророк на Всевишния" (Лука 1:76), а Исус бе Божий Син. Стих 35 подчертава, че Исус е Божият Син, защото е заченат от Святия Дух и по същността Си е като Своя небесен Отец. В стих 32 се говори за описанието "Божий Син" по същия начин, който е използван в Стария завет: Това е най-високото звание за народа Израел, което утвърждава Божието господство над Неговия народ чрез авторитета и властта, която Сам Господ е поверил (II Царе 7:14; Псалм 82:6).

Господ Бог ще Му даде престола на баща Му Давид. В Исая 9:1-7 още се казва, че Месия ще господства над Израел.

1:34. Как ще стане това? Захарий не съумява да покаже мъдрост и отправя същия въпрос, когато един ангел му съобщава, че в семейството му ще се роди дете въпреки напредналата им възраст (Лука 1:18). Въпросът на Захарий обаче е побуден от съмнение, че подобно нещо не може да се случи. За разлика от него въпросът на Мария изразява учудване и благоговение, а не неверие.

1:35. Святият Дух... силата на Всевишния. Използването на паралелен език е познат като основен способ в еврейската поезия. Подобно повторение на част или цяло изречение няма за цел да изяви две различни твърдения, но повтаря идентично съдържание с различни думи.

Ще го диге върху теб и ще те осени. Често използван израз в Стария завет за описание на Божието присъствие в скинията (Изход 40:35). В Стария завет Божият Дух е творческата сила на Бога. В началото Той се носи над водата и създава нашия прекрасен свят от безредието на хаоса. Събитията, които предстоят да се случат с Мария, поставят началото на нещо съвсем ново, невиджано до този момент. Господ, който призовава човека към съществуване от дълбините на нищото, поставя пред човечеството ново начало – Неговото Слово става плът.

Затова и Святият, Който ще се роди от теб, ще се нарече Божий Син. Всяко първородно дете е отредено за "свято" в еврейския народ, защото се посвещава на Бога (Изход 13:12). Този стих обаче показва, че Исус по Своята същност е еднакъв с Бога. С израза "Божий Син" в стих 32 е изявено званието и мисията на Исус Христос, а значението му в настоящия стих се фокусира към Христовата същност като Бог, дошъл между хората в човешки образ.

За Бога няма нищо невъзможно. Вярата на Мария в крайна сметка почива именно на този факт. Господ вече е изрекъл това в подобна ситуация в Стария завет (когато Сара само може да се засмее, че жена е в със-

тояние да роди в нейната напреднала възраст): "Има ли нещо невъзможно за Господа?" (Битие 18:14). Библията ни разказва за много герои на вярата, почерпили от тази увереност смелост и доверие във време на изпитания (Йеремия 32:27; Марк 10:27).

1:38. Ето Господната служиня е прег теб, нека ми бъде според твоите думи.

С това признание Мария изцяло се подчинява на Божиите намерения и приема отхвърлянето, неудобството и грижите, които ѝ предстоят по време на бременността. Един богослов пише по този въпрос: "Мария се отказа от молитвата, която изричат толкова хора по земята: "Да се промени волята Твоя." Тя се помоли с най-великата от всички молитва: "Да бъде волята Твоя."

2:1. Цезар Август. Управява Римската империя от 30 г. пр. Хр. до 14 г. сл. Хр.

Да се извърши преброяване. От 30 г. пр. Хр. императорите са изисквали от жителите на различните римски провинции да вписват имената си в списъци на всеки четиринадесет години за точното събиране на данъци. Поради съпротивата на местното население и регионалните владетели пълното преброяване често е продължавало няколко години. Намерени са доказателства за преброяване на народа през 6 г. сл. Хр (след смъртта на Ирод Велики). Не може да бъде установено със сигурност дали описаното от Лука преброяване съвпада със споменатото, или се е случило по-рано.

2:3-4. Отиваха да се записват, всеки в своя град. Витлеем се намира на 3-4 дни

път южно от провинция Галилея. Родното място на Цар Давид, от чийто род трябва да произлезе Месията.

2:5. с Мария. В някои от римските провинции е било въведено заплащането на данък за всички жени над 12-годишна възраст.

2:6-7. Когато бяха там, гойде ѝ време да роди. По този начин данъчната политика на Римската империя довежда до изпълнението на пророчеството от Михей 5:2: "А ти, Витлеем Ефратов, макар и да си малък, за да бъдеш между Юдовите родове, от теб ще излезе за Мен Един, Който ще бъде владетел в Израел, Чийто произход е от начало, от вечността."

2:6. Роди първородния си Син. Първото дете във всяко семейство, особено ако е било от мъжки пол, е посвещавано по специален начин на Бога (срв. Изход 13:12).

2:7. Гостилница. Понятието не описва нито постройката за пренощуване на пътниците, нито неизползваемо помещение в частен дом. Без съмнение Мария и Йосиф не са намерили обичайните условия за престой и затова е трябвало да споделят обора на животните. Според предание от втори век тук става дума за пещера, която се е използвала за плевник.

Великото чудо

К. С. Луис

Християнското предание ни разкрива, че Бог слиза от небето, за да се възкачи отново. Спуска се във времето и пространството от висините на

абсолютното съществуване, слиза до човечеството. Да, дори много по-ниско, до майчината утроба, за да преминете – ако имат право ембриолозите – през старите и пращовешки форми на живот. Слиза до най-дълбоките корени, до същината на създадената от Самия Него природа. Тогава обаче се въздига, за да се възкачи отново и да извиси със Себе Си целия рухнал свят. Пред очите ни в този момент като че ли изплува образът на силен мъж, който се презгърбва все повече и повече, за да натовари върху плещите си огромния и изморителен товар. Трябва да се наведе, за да може да се изправи високо. Почти се изгубва под товара, преди да се изправи по невероятен начин и да продължи нататък с целия товар, клатушкащ се на раменете му.

Нека освен това си представим картината на водолаз, който първо от-

крива своята голола, хвърля поглед над повърхността и след миг изчезва, опръсквайки с водна пяна всичко наоколо, гмуркайки се надолу през топлата и зелена вода. Устремен все по-надолу в черната и студена паст на океана, надолу към дълбините, страдащ от увеличаващото се водно налягане в мъртвия кръг на нечистотията, тинята и разложението. Тогава отново се плъзва нагоре, обратно към цветовете и светлината, с почти колабирани гробове, докато изведнъж пробива водната повърхност, стискащ в длани скъпоценността, която е била скрита в морските дълбини. Сега, изплували заедно под парещите лъчи на слънцето, водолазът и безценният му товар отново са обгърнати от красотата: Дълбоко долу, там, където перлата е лежала в безцветна тъмнина, тя е била изгубила и красивите си багри.

2 Исус изцелява парализирания

Марк 2:1-12

¹ След известно време Той пак влезе в Капернаум; и се разчу, че бил в къщата.
² И мнозина се събраха, така че и около вратата не можаха да се поберат; и Той им говореше Словото.
³ Доидоха и донесоха при Него един паралитик. Носеха го четирима.
⁴ И като не можаха да се приближат до Него поради народа, разкриха покрива на *къщата*, където беше, пробиха го и пуснаха постелката, на която лежеше паралитиктът.
⁵ А Исус, като видя вярата им, каза на паралитика: **Синко, прощават ти се греховете.**
⁶ А там имаше някои от книжниците, които седяха и размишляваха в сърцата си:
⁷ Този защо говори така? Той богохулства. Кой

може да прощава грехове освен единствено Бог?
⁸ Исус, като разбра веднага с духа Си, че така размишляват в себе си, им каза: Защо размишлявате това в сърцата си?
⁹ Кое е по-лесно – да кажа на паралитика: Прощават ти се греховете, или да кажа: Стани, вдигни постелката си и ходи?
¹⁰ Но за да познаете, че Човешкият Син има власт на земята да прощава грехове (каза на паралитика):
¹¹ На теб казвам: Стани, вдигни постелката си и си иди у дома.
¹² И той стана веднага, вдигна си постелката и излезе пред всички; така че всички се зачудиха и славеха Бога, и казваха: Никога не сме виждали такова нещо.

Въведение

(15-20 минути)

(Изберете един или два въпроса.)

- Спомняте ли си до кого прибегвахте за помощ и утеха, когато в детството си сте изпитвали болка?
- Посещавали ли сте някога интензивното отделение в болницата? Какъв беше поводът за Вашето посещение?
- Докъде бихте стигнали в желанието си да помогнете на свой приятел, ако той Ви помоли за това?

Импулси за разговор

(30-40 минути)

- Какви отзиви ще последват във Вашата Църква, ако по време на богослужение се случи нещо подобно?
 - "Надявам се, че банковата Ви сметка ще покрие направените щети!"
 - "Внимавайте, да не би с тази сила и упоритост да изнесат сега пък някой от нас!"
 - "Важното е, че страданията на болния човек бяха облекчени!"
- Какво ви прави най-голямо впечатление в четиримата приятели?
- Какво си помислиха присъстващите

на събитието? Какви мисли терзаеха собственика на къщата, законоучителите, парализирания?

- Защо законоучителите бяха толкова ядросани? (Вж. Разясненията.)
- В какво се състоеше чудото – в телесното изцеление, в емоционалното оздравяване или в обновлението на разрушената връзка с Бога?
- Коя от Вашите лични житейски опитности най-силно Ви напомня за описаното изцеление?
- Изпитвали ли сте в моменти на беда душегрижителската помощ на Вашите близки и приятели?

Размяна на мнения и молитва (15-30 минути)

- Можете ли като четиримата приятели да се доверите, че Исус притежава силата да подари изцеление и ново начало дори и в най-безнадежните случаи?

Разяснения

Общ поглед. С настоящия текст започваме да се занимаваме с Христовите чудеса, разглеждайки Неговата власт над болестите. Способността Му да изцелява е привличала през всички времена човешките множества (срв. Марк 3:7-10). Това не може да ни изненада, имайки предвид факта, че през тези тъмни векове все още не съществуват болници, надеждна медицина (срв. Марк 5:25,26) и антибиотични лекарствени средства. Средната

продължителност на живота е била неимоверно кратка, а болестта – непобедим враг. Родителите живеели в постоянен страх от детските болести, които са били равнозначни на смърт за децата им. Хората са били погълнати от въодушевление, виждайки със собствените си очи многото изцеления от страна на Исус. В Ориента парализата е била страдание, от което са страдали мнозина, а в голяма част от случаите е била вродена болест. Много често парализата е била последствие от нещастни случаи или придобито заболяване (напр. детския паралич).

В настоящия пасаж не става дума за болест с психосоматични симптоми (вж. Разясненията към 2:3). Тук Исус изцелява телесна болест, обявена за nelечима от тогавашната медицина. Подобно изцеление е чудо в същинския смисъл на тази дума и надхвърля възможностите на лекарската наука и практика.

Библейският разказ се опира на изцелението и дейната вяра, но те в крайна сметка не са нейната прицелна точка. Преди всичко тук ни се открива, че Исус се изявява като "Човешкия Син", който прощава греховете – нещо, което само Господ може да направи.

2:1. След известно време. Петте разказа от Марк 2:1-3:6 достигат до нас без конкретно споменаваме на времевия интервал между тях (срв. Марк 2:15,18,23; 3:1). Това ни води до заключението, че събитията не са се случили непосредствено едно след друго. Евангелист Марк не се занимава с хронологично описание на случилото се. Неговата цел е чрез тематичен

подбор на отделни разкази от живота на Спасителя да изясни на своите читатели истинската личност на Исус Христос.

В къщата. Капернаум е изпълнявал ролята на изходна точка в Христовите пътувания през Галилея. Най-вероятно това е родният град на Петър и Андрей (Марк 1:29,32-33).

2:2. Мнозина се събраха. При преходното си посещение в Капернаум (Марк 1:16-34) Исус е изцелил мнозина от телесни и душевни болести. След това е продължил нататък, за да проповядва Евангелието и в близките села (Марк 1:35-39). Големият интерес към Неговата личност при повторното Му завръщане не бива да ни учудва. Домът, в който е отседнал, бързо се изпълва с народ. Хората вече се скучиват и в двора около къщата и слушат през отворените врати и прозорци. Христовото послание е отправено към всички тях. Марк не се задълбочава в съдържанието на Христовите проповеди, но непрекъснато обръща внимание, че в основата си те съдържат послание за приближаващото идване на Божието царство на земята (Марк 1:14-15, 38; 6:2, 12, 34). В този контекст чудесата служат за пояснение и пример за значението на човешкия живот в Невесното царство.

2:3. Паралитик. Евангелист Лука, лекар по професия, в гръцкия текст (Лука 5:18) обръща особено внимание на бремето, което е донесла парализата върху болния мъж.

Носеха го четирима. Вероятно всеки

от тях е държал по един край от постелката, върху която е лежал парализираният.

2:4. Разкриха покрива на къщата. По времето на Христос е било обичайна практика къщите в Палестина да бъдат с плосък покрив (често използван също като място за пренощуване). Покривът е можел да бъде достигнат с помощта на външна стълба. Изграждането му е било лесно – върху носещите зреди се е поставяла настилка, състояща се от клони, листа и пръст. Подобен вид покрив би могъл лесно да се разкрие и впоследствие да се поправи.

Постелката. За бедните хора тя е служела за легло.

2:5. Видя вярата им. Исус обвързва както прощението, така и изцелението с вярата (в този случай с вярата на четиримата приятели). Тяхната вяра се изразява в желанието им да доведат своя парализиран приятел при Исус и да не се откажат въпреки препятствията, с които се сблъскват. Намирам начин, макар и доста необичаен, за да преодолеем трудността. Това ясно показва тяхната твърда увереност, че Исус може да помогне на болния им приятел и да го изцели. Струва си да обърнем внимание, че тук е наблегнато именно върху вярата на четиримата приятели. Не ни се споменава нищо за вярата на парализирания човек. (В следващата част вниманието ни ще се концентрира конкретно върху вярата на потърпевшия – една хронично болна жена.) Понякога в разказите за изцеление вярата изобщо не се спо-

менава (напр. 1:32-33). За неверието обаче в отделни случаи се говори, че прави изцелението невъзможно. Когато Исус идва в своя роден град Назарет, според собствените Му думи неверието е причината, поради която може да помогне едва на малък брой хора (Марк 6:1-6). Очевидно съгражданите Му са били изпълнени със съмнение, че Той може да им подари здраве. Причината се крие в присъдата, описана в споменатия библейски пасаж. Жителите на града въобще не положили усилия да донесат болните при Него. Вратата, изявена тук от четиримата приятели, може да бъде описана като "непоклатимо упование" (стих 5). Те не се надяваха на някаква теоретична вероятност, откъсната от нелеката им реалност, но "упорито се вкопчиха в Божията сила и помощ" (Фулер).

Прощават ти се греховете. Насъбрали се слушатели едва ли са предполагали, че ще чуят точно тези думи от Христовите уста. По-скоро може би са очаквали, че ще произнесе: "Ти си изцелен." Чрез Своята постъпка към парализирания Исус имаше за цел да изяви ясно на насъбралото се множество Своята личност.

2:6. Някои книжници. Става дума за религиозни водачи или законоучители (букв. писари), тълкуващи Мойсеевия закон. Първоначално те са се занимавали със създаването на преписи на старозаветните текстове. Благодарение на своите изчерпателни познания върху Божието слово, хората са отнасяли към тях своите въпроси с молба за изясняване от страна на закона. По този начин тяхната роля

непрекъснато се променяла, докато заемат мястото на учители и пазители на закона. От разказа на Лука, касаещ този случай (Лука 5:17), разбираме, че при Исус се бяха стекли книжниците "от цяла Галилея, Юдея и Йерусалим". И така, тук става дума едва ли не за официална делегация, натоварена със задачата да изпита благонадеждността на този доскоро непознат и толкова странен, но обичан Учител.

2:7. Този защо говори така. Подобна формулировка крие в себе си нотка на отхвърляне.

Богохулство. Богохулството се състои в изказване на презрение към Бога или претенции към присвояване на божествени качества или действия. Според юдейския закон извършителят се е наказвал със смърт (Левит 24:16). Книжниците са считали болестта за непосредствено наказание за извършен грях (срв. Йоан 9:2). Болните са могли да оздравеят само тогава, когато Господ прости техните грехове. Единствено Бог обаче има правото и може да даде прощение на прегрешенията. Всички присъстващи са били дълбоко потресени, когато Исус казва на парализирания: "Прощават ти се греховете." Със Своите думи Исус недвусмислено потвърждава, че е равен на Бога. Според разбиранията на книжниците подобно твърдение е равно на богохулство в най-голяма степен.

Кой може да прощава греховете, освен единствено Бог. Тези думи изцяло съответстват на разбиранията на Светото писание на народа Израел. Аб-

страхирайки се от обществените и междуличностните съставни части, грехът най-напред означава пресъпване на Божията воля и закон. Оттук следва заключението, че само Господ може да подари опрощение на греховете.

2:9. Кое е по-лесно. Исус подхожда към въпроса по обичайния за равнините начин – задава им отивен въпрос (стих 7). Отговорът на Неговият въпрос е очевиден. По-лесно е да бъде казано “Прощават ти се греховете”, отколкото един човек да бъде изцелен в конкретното време и място. Впоследствие истинското прощение на греховете не може да бъде доказано по никакъв начин, но за всички е очевидно, че парализираният вече може да се движи.

2:10. За да познаете, че... има власт... да прощава грехове. Ако Исус наистина е в състояние да изцели парализирания, дори книжниците трябва да признаят, че в Неговата ръка е да прощава греховете. Това следствие се дължи именно на тогавашното богословско мислене, че прощението на греховете е предпоставка за изцеление. Видимото изцеление се явява доказателство за невидимото прощение. В хода на своите мисли книжниците по-късно трябва да признаят, че Исус е Бог (или най-малко Божият заместник на земята). Та нали самите те току-що бяха потвърдили, че само Господ има силата да заличава човешките грехове (стих 7)?!

Човешкият Син. В Евангелието на Марк тук за първи път е употребено това определение за описание на Хрис-

товата личност. Всъщност става дума за общоприета формулировка, която може да бъде преведена най-правилно като “човек”. Тази титла обаче притежава и месиянска окраска. Тя произлиза от Даниил 7:13, където пророк Даниил в своето видение вижда един “като човешки син”, на когото Господ поверява *да владее* над Неговото царство. Изглежда така, като че ли Исус избира именно това неутрално и незабележимо звание (Самият Той най-често се нарича по този начин), за да изпълни понятието със съвсем определено значение. В Марк 10:45 Той дефинира неговата същност: “Човешкият Син не дойде да Му служи, но да служи и да даде живота Си откуп за мнозина.”

Има власт на земята още сега. Изразът *има* за цел да определи местоположението (буквално на земята), където грехът има власт. Той изразява, че “Човешкият Син има власт още тук, на земята, да прощава греховете.”

Да прощава грехове. По типичен начин и тук Марк предава Христовото послание чрез кратки, лесно запомнящи се изречения (срв. 1:15,38; 2:17). Разкрива ни същността на Христовата мисия, към която са насочени и самите чудеса – Исус има пълната власт да прощава греховете. Това е същинската част на разглеждания пасаж и основното послание на Евангелието като цяло.

2:10. Каза на парализика. Букв. казвам ви. С тези думи вниманието се насочва към авторитета на Христос. Той не се позовава на никой друг, а само на Себе Си. Парализираният получава изцеление въз основа на

Неговата собствена божествена власт (и освен това е освободен от своите грехове).

Мъжът стана веднага, вдигна си постелката и излезе пред всички. До този момент вниманието е насочено към вярата на четиримата приятели. Ето че сега погледът ни се концентрира върху самия парализиран. Исус го призовава да даде израз на собствената си вяра (стих 11). Парализираният е изправен пред предизвикателството да се довери, че

действително е получил изцеление. Трябва да направи опит да се изправи и да тръгне – нещо, което до момента не е бил в състояние да стори.

2:12. Всички се зачудиха и славеха Бога.

Марк често завърша своите разкази за Христовите чудеса, съобщавайки ни колко учудени са свидетелите на случилото се. "Всички славеха Бога" като че ли не изключва и групата на книжниците, които от този момент нататък все по-упорито ще се противопоставят на Исус.

3 Една болна жена се докосва до Исус

Марк 5:24-34

²⁴ Исус отиде с Яир и едно голямо множество вървеше след Него и хората Го притискаха. ²⁵ И една жена, която беше имала кръвотечение дванадесет години ²⁶ и беше страдала много от мнозина лекари, и беше похарчила за лечение целия си имот, без да види някаква полза, а, напротив, беше ѝ станало по-зле, ²⁷ като чу отзивите за Исус, промъкна се сред навалищата отзад и се допря до грехата Му. ²⁸ Защото си казваше: Ако само се допра до грехата Му, ще оздравея. ²⁹ И веднага кръвотечението ѝ престана и тя усети в тялото си, че

се изцели от болестта. ³⁰ И веднага Исус, като усети в Себе Си, че от Него излезе сила, обърна се към множеството и каза: Кои се допря до грехите ми? ³¹ Учениците му казаха: Ти виждаш, че народът Те притиска, а казваш: Кои се допря до Мен? ³² Но Той се оглеждаше, за да види тази, която беше направила това. ³³ А жената, уплашена и разтреперана, като знаеше станалото с нея, дойде и падна пред Него и Му каза цялата истина. ³⁴ А Той ѝ каза: Дъще, твоята вяра те изцели, иди си с мир и бъди здрава от болестта си.

Въведение

(15-20 минути)

(Можете да изберете един или два въпроса.)

- Кой е "домашният лекар" във Вашето семейство? Кой изпада в несвяст при вида дори на капчица кетчуп?
- Спадате ли към групата на тези, които търсят лекарска помощ едва когато е станало прекалено късно?
- Как се чувствате в натъпкания асансьор или в препълнения автобус?

Импулси за разговор

(30-40 минути)

- Какво беше принудило жената да се приближи точно по този начин до Исус? Какъв според Вас бе нейният истински проблем?
- Какъв беше рискът, който жената се осмели да поеме, за да се докосне до Исус? (Вж. Разясненията към стих 25.)
- Защо Исус настояваше да разпознае тази жена в огромното множество?
- Защо именно жената с кръвотечението беше единствената изцелена измежду всички присъстващи?
- Какво изцеление преживя жената – оздравяване на тялото, изцеление на душата, обновление на взаимоотно-

ношенията или може би нещо съвсем различно?

- Какво струваше на Исус решението да обърне внимание на тази жена?
- Спомняте ли си за подобно преживяване от Вашия живот? Съществува ли връзка между него и библейския разказ?
- Обръщали ли сте се някога към Бога, подтикнати по същия начин от отчаянието, което беше изпитала и жената с кръвотечението? Имали ли сте смелост да го сторите дори тогава, когато това ви е струвала прекалено скъпо?
- Какви препятствия трябва да разчистите от своя път, за да се приближите към Исус?
- Как отвърща и днес Христос, когато хората се обръщат към Него, водени от болестта, страданията и желанието за изцеление? Какво роля изпълняват вярата и молитвата?

Размяна на мнения и молитва (15-30 минути)

- Ако Вашето тяло можеше да говори, какво щеше да сподели в този момент за трудностите и проблемите?
- Какво е най-ценното за Вас в тази група?
- Притеснява ли Ви някакъв проблем, който бихте искали да поставите като предмет за застъпническа молитва в групата?

Разяснения

Общ поглед. Настоящият текст също разказва за чудото на изцелението. Христос беше изправен пред една хронична болест, която се съпротивляваше на всевъзможните дългогодишни опити на лекарите и беше причина за телесното страдание и социалната изолация на потърпевшата жена. Така пред нас отново се извисява поразителната Христова сила и власт. Чрез тази библейска случка ние разбираме, че вярата има решаваща роля в изцелението. Освен това ни става ясно, че за Исус има значение цялостното изцеление и обновление на човека. Той не само дава жизнени сили на тялото, но действа изцелително върху човешката душа и дух.

Марк започва втората част на своето Евангелие (4:35-6:30) с четири разказа за изцеления, между които настоящият текст е трети в хронологичен план. До този момент учениците все още считаха, че Исус е само велик Учител. Той извършваше Своето служение по общоприетия начин – водеше Своите ученици, поучаваше ги, прекарваше всеки ден заедно с тях. Освен това през тази епоха останалите учители също изцеляваха и прогонваха духове.

Описаните четири чудеса обаче показаха на учениците много ясно, че Исус е много повече от обикновен Учител. Учениците преживяха Неговата власт над природата в укротяването на бурята (4:35-41). Той заповяда на злите демони и прогони цяла войска (5:1-20). Исус можеше да се противопостави дори на смъртта (5:21-24 и 35-43). В настоящата история учениците по-

знаха Христовата власт над хроничната мъчителна болест на една жена, която само се докосна до Неговите грехи и получи изцеление.

Разглежданата случка е спомената във връзка с разказа за дъщерята на Яир (5:21-24 и 35-43). Чрез преплитането на двете истории ни става ясно, че те се позовават една на друга и могат да бъдат осъзнати правилно единствено в своята взаимна връзка. И в двата случая става дума за жени, които в това толкова различно историческо време през първи век са считани за "хора второ качество". И двете жени не биваше да бъдат докосвани, защото щяха донесат нечистота (едната поради продължително менструационно кръвотечение, а другата, защото беше вече мъртва). И двете бяха в отчаяно положение, но чрез вяра получиха здраве от изцелителното докосване на Христос.

5:25. В множеството беше и една жена. Исус беше на път към дома на Яир, за да види неговата дъщеря, лежаща на смъртно легло. В човешкото множество, което Го съпровождаше по целия път, беше и една жена, която тайно се бе приближила към Исус. Всъщност тя в никакъв случай нямаше право да се присъединява към тълпата. Поради своята болест беше считана за "нечиста". Беше ѝ забранено да участва в официалните богослужения, докато не бъде отслужен определен очистителен ритуал.

Силно кръвотечение. Означавало е телесно и душевно натоварване и въздържание от сексуални контакти. Заради страха от нечистота на болната допълнително е отнето правото да взема участие в богослуже-

нията на своя народ (Левит 15:25-30). Поради всеобщо разпространената тогавашна представа, че хроничните заболявания са Божие наказание за греха на потърпевшия, жената освен всичко друго най-вероятно е страдала от неприкрито отхвърляне и осъждение от страна на обществото. Тези причини я подтикват да вземе решение тайно да се приближи към Исус.

5:26. Лука, който беше лекар по професия, в своя разказ (Лука 8:24-28) не споменава тази подробност, която заклеява с унищожителна присъда лекарите в гревността. Целта на Марк обаче не е да осъди тогавашните лекари. С пояснението той иска още веднъж да подчертае тежестта на заболяването. Никой човек не беше в състояние по никакъв начин да облекчи нейните страдания. Жената бе положила неимоверни усилия и изчерпала всички възможни начини да оздравее, но нищо не ѝ беше помогнало.

Беше страдала от мнозина лекари.

Обичайните опити на лекарите да излекуват болния са изглеждали по следния начин: Черупката на щраусово яйце е трябвало да се носи близо до тялото в точно определена дреха или да се пие вино, смесено с каучук, глинена пръст и цветове от минзухар.

5:28. Ако само се допра до грехите Му, ще оздравее.

Христовата слава на лечител бързо се е разнасяла надалеч. В представите на жената Исус може би се е вписвал като своего рода велик магьосник, чиито удивителни сили завладяваха всички и всичко, с което влизаха в допир. Жената по никакъв начин не се напруга да осъществи

личен контакт с Исус. Тя иска само да се докосне до Него, за да осъществи контакт с изцелителната Му сила.

5:29. Веднага. Чудото действително се случва. Жената е изцелена мигновено и усеща обновлението в своето тяло.

5:30. Сила. Това е съиздателната, изпълнена с тайнственост, изцеляваща Божия сила.

5:31. Народът Те притиска, а Ти казваш:

Кой се допря до Мен? Както в 4:38, така и в този момент учениците все още не можеха да разберат истинската същност и мисия на Исус Христос. Не се притесняваха дори да си помислят, че с този неразумен въпрос Исус само пропилява скъпоценно време, вместо да използва всеки миг, за да не се забави да помогне на смъртно болната дъщеря на Яир. Безсъмнено в навалищата много хора от тълпата са се притискали към Исус. За Него обаче няма никакво съмнение, че с някой от присъстващите се е случило нещо особено и иска да се запознае с него.

5:32. Исус настоява, че личността, която се е докоснала до Него, може да бъде разпозната. На пръв поглед изречението звучи много безчувствено. Исус иска да принуди жената да излезе от своята анонимност, въпреки че ѝ е забранено да се смесва с тълпата и едва ли желае да говори открито за своята болест. Едновременно с това обаче нейното изцеление би било непълноценно без решителната крачка напред от безличното множество. Причината за това е, че нейната болест носи със себе си не само телесни, но емоционални и социални

последивици. Именно заради това на пример Исус настоява изцеленият прокажен да премине през ритуалите за повторно приемане в обществото (1:44). Исус иска да разгласи пред цялото общество, че жената вече е здрава и може отново да води нормален живот. С други думи Исус желае да даде изцеление както на болното ѝ тяло, така и да влее обновление в разрушените отношения с останалите членове на обществото.

5:33. Уплашена и разтреперана. Страхопочитанието към Бога е съпроводящ елемент във всички четири разказа за изцеления (4:40,41; 5:15; 5:42). Страхът на потърпевшите не бе породен само от събитията, с които се бяха сблъскали. Хората изпитват боязън и страхопочитание и към Самия Исус. Чудото е изненадало всички. Христовата сила и власт надхвърлят човешките очаквания. Изцелената жена може би се страхува, че е постъпила неправилно и сега Исус непременно ще я осъди в присъствието на тълпата. От друга страна, може би страхът ѝ е побуден от мисълта, че в неodobрението Си Исус ще ѝ отнеме изцелението.

5:34. Дъще. Обръщението променя ситуацията из основи. То изразява дълбоката връзка между изцелената жена и Бога, която се превръща в извор на любов, а не на наказание. Обръщението насочва вниманието на присъстващите, че е дошъл краят на презрението към болната жена в обществото. Изразява изпълненото с топлина и разбиране отношение на Исус към нея и едновременно с това е в дълбок разрез с витаещата до мо-

мента безлична магическа представа, тласнала стъпките на болната към Божия Син.

Твоята вяра те изцели. Вярата бе подбудила жената да се приближи към Исус, в Когото беше познала извора на изцелителната Божия сила. Използваният израз притежава същия корен като гумите "спасение" и "Спасител". Христовите гуми се отнасят в еднаква степен както за телесното, така и за душевното изцеление на болната жена.

Иди си с мир. С тези гуми Исус не ѝ казва: "Ти никога повече няма да се безпокоиш за нищо." В своята същност изразът означава: "Бъди пълноценна! Бъди истинска!"

Изцелението в древността

Разказите за изцеления в древността ни довеждат до извода, че са практикувани три начина, с помощта на които болният е можел да оздравее – лечение от лекар, магия или чудо. Още тогава към лекарската практика са се отнасяли диагностиката и терапията, въпреки че през първи век тези клонове на медицината са почивали върху много ограничена представа за възможностите на човешкото тяло и лекарствените средства. Фактът, че безброй измамници и дори лекари са използвали човешкото страдание за собствено обогатяване, не е бил рядко явление. Античният философ Плиний (живял около 79-24 г. пр. н. е.) публично е заклеймявал безредията в медицината: "Лекарите предписват скъпи медикаменти вместо срещашите се

навсякъде субстанции и домашни лекарства. Обещават дълъг живот на всеки, готов добре да плати." Плиний цитира политика Катон, който казва за лекарите: "Те се шляят навсякъде и не казват нищо... Заклеват се помежду си да затрият чрез своята медицина непросветените от лицето на земята. Упражняват своята професия, за да придобият богатство, да спечелят доверието ни и да ни отстранят без никакви трудности! Недейте да имате нищо общо с лекарите!" Подобен възглед можем да намерим (макар и не толкова краен) в Марк 5:26, който разказва за преживяванията на една жена с хронично кръвотечение: "Беше много пострадала от мнозина лекари, и беше пропиляла целия си имот, без да види някаква полза, а напротив беше ѝ станало по-зле." Интересно е да забележим, че подобно описание не присъства в разказа на Лука (по професия лекар).

Към магията са се отнасяли заклинанията, употребата на магически гуми и използването на вълшебни предмети и амулети. Плиний е също толкова недоволен от магьосниците, както и от лекарите. Нарича ги "долни шарлатани" по повод тяхното твърдение, че хиените притежавали магически сили: "Сигурно средство срещу раждането на мъртво дете е приготвянето на амулет от кожа на газела, бяло месо от гърдите и седем косъма от хиена и гениталиите на елен... Края на червото на хиената пази от несправедливото отношение на властниците и тираните, носи успех при правни спорове на този, който го носи винаги със себе си." Равините в своите опити за изцеление са се приближавали на опасно разстояние до магията. Талмудът

например описва начин за лекуване на висока температура – железен нож се завързва с няколко косъма към храс-талак от магарешки бодили и през следващите няколко дни се четат стихове от книгата Изход. Като завършек на лечението се е произнасяла магическа формула.

В древните разкази за чудеса изцелението е описвано като директно действие на боговете или посветените им жреци. Обикновено става въпрос за начините, по които хората са считали, че могат да застанат на страната на някой от боговете, по никакъв начин да не се противопоставят на неговата воля или да не събудят гнева на злите духове. Никой не е подлагал на съмнение твърдението, че боговете могат да изце-

ляват. Проблемът е насочен преди всичко към стремежа на хората да спечелят тяхното внимание и благоволение. В древногръцкото общество са изграждани всевъзможни олтари, на които съответните богове са призовавани към изцеление.

В Библията Бог е описан като Този, Който изцелява своя народ по чуден начин чрез Своите пророци, свещеници и учители.

Безспорно чудесата на изцеление са били основна съставна част от Христовите дела на земята. Почти всеки пети разказ в Евангелията на Матей, Марк и Лука описва изцеление или освобождение от пагубна зависимост. Четири от седемте свидетелства за чудеса в Евангелието на Йоан са свързани с изцеления.

4 Прокаженият

Марк 1:40-45

⁴⁰ При Исус гойде един прокажен и Му се молеше, коленичил пред Него, с думите: Ако искаш, можеш да ме очистиш. ⁴¹ А Той се смили, простря ръка и се допря до него, и му каза: Искам, бъди очистен. ⁴² И веднага проказата го остави и той стана чист. ⁴³ Исус веднага го отпрати и го предупреди строго, като му каза: ⁴⁴ Гледай да не кажеш

нищо на никого; но за свидетелство на тях иди и се покажи на свещеника и дай принос за очистването си това, което е заповядал Моисей. ⁴⁵ А той, като излезе, започна да разгласява много и да разнася за станалото, така че Исус не можеше вече да влезе явно в някой град, но стоеше навън в уединени места; и при Него идваха отвсякъде.

Въведение

(15-20 минути)

(Изберете един или два въпроса.)

- Налагало ли се е да останете изолирани във Вашия дом, защото сте били болни от заразна болест?
- Срещате ли се с хора, на които не подавате с удоволствие ръка?
- Можете ли да кажете, че около Вас също има "прокажени" или "отблъснати" хора?

Импулси за разговор

(30-40 минути)

- Според Вас как се чувстваше прокаженият, когато се приближаваше към Исус? (Вж. Разясненията към стих 40.)
- Какъв беше истинският смисъл на думите, с които прокаженият се

обърна към Исус: "Ако искаш, можеш да ме очистиш"?

- Какъв риск пое Исус върху Себе Си, когато простря Своята ръка, за да се докосне до болния човек? Какви мисли изпълниха в този момент хората от тълпата?
- Какво значение имаше изцелението за ежедневния живот на прокажения?
- Кога най-силно сте се почувствали като заразени с проказа? Получихте ли нечия помощ в този труден момент?

- Съществуват ли области във Вашия живот, в които бихте искали да преживеете изцеляващото Христово докосване – дори и да Ви се струва невероятно, че това би могло да стане реалност?

- Какви хора с удоволствие каните на гости в своя дом или просто обичате

да прекарвате време заедно? Какъв тип хора по-скоро отбягвате да срещате?

- Към спечелването на коя категория хора са отправени усилията на Вашата Църква? Кои не биха се чувствали добре във Вашата Църква заради многобройните неodobрителни погледи, отправени към тях?

Размяна на мнения и молитва

(15-30 минути)

- Ще Ви бъде ли трудно да се обърнете към някой от Вашите близки и приятели и през следващата седмица да го поканите на богослужение?
- Съществува ли някаква нужда или проблем, които искате да представите за застъпническа молитва?

Разяснения

Общ поглед. На вниманието ни е последният разказ в тази книга, който се занимава с описанието на чудото на изцеление. Днес ще се запознаем с една болест, която е била способна да събуди изключителен страх у хората в древността – проказата. Съвременниците ѝ са я определяли като едно от най-големите страдания, което е можело да застигне човека – “Да преживяваш ежедневно смъртта във все още живото си тяло”.

1:40. Един прокажен. Никоя друга болест не е ужасявала толкова хората, колкото проказата. Тя довеждала до телесни деформации и

означавала цялостна изолация от обществения живот поради заплахата от зараза. Освен за конкретната болест, думата “проказа” се е използвала за описание на цяла поредица от кожни болести. Във всички тези случаи болният е търпял неимоверни страдания и по тази причина му е бил забранен всякакъв контакт с околните. Мойсеевият закон е изисквал болните да се подвизават извън градските стени на населеното място. Трябвало е да живеят сами и да покриват долната част от лицето си. За ясно предупреждение на останалите хора са били задължени да носят разкъсани дрехи и да викат “Нечист! Нечист!” (Левит 13:45-46). По времето на Исус на прокажените е било забранено да живеят в Йерусалим и в някои от останалите градове. Независимо че не са били наложени ограничения в избора на местоживеене, от религиозна гледна точка болните са считани за нечисти. Много равини са развивали детайлно своите предписания как човек би могъл да се предпази от контакт с прокажен, за да запази собствената си чистота. Този пример ясно илюстрира обществената изолация и унижението на болните.

Дојде при Исус. Подобен начин на действие на прокажените е бил забранен от закона. Обикновено болният сам би трябвало да внимава да стои на достатъчно разстояние от Исус, за да бъде разпознат като нечист. Равините поучавали, че един чист човек не се омърсява, когато прокажен премине покрай него. Когато обаче болният се е спирал до него, той също се е смятал за нечист.

“Ако искаш, можеш да ме очистиш.” За нас остава неизвестно дали самият прокажен е станал свидетел на изцеление от страна на Исус (1:32-34), или до този момент само е чувал за Неговите способности. Въпреки това той е твърдо убеден, че Исус може да го изцели. Притеснява се единствено при мисълта, че желанието за изцеление лежи единствено в Христовата ръка – една мисъл, с чиято помощ можем да си направим догадки относно цялостно разстроено самоосъзнание на прокажения.

1:41. Исус се смилу. Страданието на болния дълбоко отекна в Исус и събуди желание за действие. Неговата болка Го засегна. Лутер превежда настоящия стих по следния начин: “То събуди Неговото състрадание.” Със Своите действия Исус нямаше за цел да изглежда недосегаем в очите на околните. Той не избяга от срещата с прокажения, а реагира на неговата молба.

Простря ръка и се допря до него. За повечето хора от тогавашното време самата мисъл да се докоснат до болен от проказа е била способна да събуди истински ужас. Поеманият риск не се е изразявал само в заразата. Чрез досега с прокажен здравият човек вече също се е считал за нечист и е бил лишен от участие в обществения и религиозния живот. Исус показва чрез Своите действия колко малко се интересува от формалностите на религиозната традиция, когато тя се превръща в пречка по пътя на отстраняването на човешката болка. Христовите действия са в състояние да събудят недоразумение дори в самия прокажен. До този момент той живее

с убеждението, че не заслужава любовта и вниманието на околните. Изцелителното докосване на Христос още веднъж потвърждава, че въпреки своето заболяване той също е достоен за уважение.

1:42. Веднага. Една от любимите и често използвани думи на евангелист Марк. Тя ни показва непосредственото действие на Христовите думи и ни напомня за Божието творческо слово. В първа и втора глава от книгата Битие непосредствено след думите “И Господ каза...” следва “И стана”.

1:43. Веднага го отпрати и го предупреди строго. Стриктната забрана на Исус имаше за цел да избегне именно онова, което се случи по-късно. Човекът разказваше на всички за своето изцеление и това възпрепятства Исус да продължи Своето проповедническо служение в тази област така, както беше планирал.

1:44. Гледай да не кажеш нищо на никого. Исус често забранява на изцелените да не разказват на никого за случилото се. На пръв поглед държанието Му е доста странно. Нима Исус не желаше хората да разберат Неговата истинска същност? Проблемът се състоеше в това, че точно в този исторически момент юдеите, подтикнати от крайни националистични и апокалиптични писания (възникнали по времето между написването на Стария и Новия завет), очаквали идването на един войнствен Спасител, който да ги избави от римските потисници. Позовавайки се на доказателствата за Неговата божествена власт (каквото е напр.

изцелението на един прокажен), народът би съзрял в лицето на Исус точно този агресивен Спасител. Подобно лъжеучение би могло да доведе до противопоставяне на римляните без никакви реални изгледи за успех. Такъв разказ достига до нас от думите на Йоан 6:14-15, след като Исус по чуден начин нахрани пет хиляди души. Множеството искаше да го провъзгласи за Цар. Тогава Исус обаче се оттегли на хълма, за да се предпази от погрешните очаквания на тълпата. Исус наистина беше Месия, но не този Месия, който хората искаха да видят в Него. Той се нуждаеше от време, в което ясно да изяви истинската същност на Своята месиянска задача (Той гоиде, за да даде живота Си на кръста, а не да завладее света със сила и кръвопролитие). Едва в края на Неговото служение не е необходимо повече пазенето на тайна. В началото на Своего служение обаче Исус не иска да събужда фалшиви надежди, които само ще затруднят истинската Му задача.

Дай принос за очистването си това, което е заповядал Мойсей. В Битие 14:1-32 е описан ритуалът, чрез който досегашният прокажен отново е обявяван за чист. Подобно огласяване е било жизненоважно за оздравеля. То е символизирало пропускателна, разрешаваща обратното приобщаване към обществото.

За свидетелство на всички. Тези думи са отправени към свещениците. Те носят отговорността да обявят открито религиозната чистота на всеки член от обществото, което в този случай би означавало официално

потвърждение на чудото на изцеление. Това от своя страна би било равнозначно на недвусмислено доказателство, че Бог действа чрез Своя Син Исус Христос. Равнините считали, че изцелението на един прокажен е толкова трудно, колкото възкресението на мъртъв човек. В целия Стар завет само Мойсей и Илия са имали силата да изцелят проказата. Признаването на изцелението от страна на свещениците би било мощно доказателство за Христовата божествена власт. Премълчаването му, от друга страна, би се превърнало в аргумент срещу свещениците. Но дори и неопровержимите доказателства за Неговата божествена сила не са в състояние да ги накарат да не се противопоставят срещу Исус и Неговото учение.

1:45. Започна да разгласява много и да разнася за станалото. Христовата заповед не е изпълнена. Радостта на изцеления е безгранична и той разказва на всеки срещнат за преживяното чудо. Използваният израз по-късно става обичаен за Новия завет, за да опише начина и съдържанието на разгласяване на Благата вест. Радостта на изцеления човек се превръща в пример за вярващите – християните по същия начин трябва да разказват на другите, как лично са преживели променящата Божия сила, за да достигне добрата новина за спасение до всички хора.

Исус не можеше вече да влезе явно в някой град. Поученията на Христос (1:38) са възпрепятствани от човешките тълпи, които очакват от Него само чудеса и знамения. Чудесата са

служили само като указателен знак за истинската Христова мисия. Спасителят е дошъл, за да избави всеки човек преди всичко от товара на греха, да "се покае и повярва в благовестието" (1:15; 2:17).

Уединени места. Марк започва своето Евангелие с думите, че Исус излиза от пустинята и започва Своето служение (1:13-15). Настоящият библейски пасаж завърша с повторното завръщане на Христос в усамотение в пустинята. Той не е отгаден на непрекъснато действие, за да облекчи страданията и тежкото положение на хората. Христос е Господ над всичко, което се случва.

Игваха при Него отвсякъде. Изречението обобщава цялостното съдържание на настоящото първо описание на Христовите дела. Исус среща голямата любов на народа. В противовес на това следващата част ни показва отхвърлянето на Христос от страна на религиозните водачи.

Христовата власт да изцелява

За всички нас е очевидно, че Исус има силата да изцелява всякакви болести. Станахме свидетели как Христос изцели болести като слепота, парализа, хронични кръвотечения и дори проказа. На други места в Новия завет се разказва за изцелението на треската (Марк 1:29-31), немия човек (Матей 9:32-34), изсъхналата ръка (Марк 3:1-6), красничавия (болест, изразяваща се в образуването на оттоци от насъбралата се телесна течност, Лука 14:1-6), отсеченото ухо (Лука 22:49-51) и глухонемия (Марко 7:31-37).

По какъв начин Исус съумя да извърши всичко това? Бяха ли Христовите изцеления само психосоматични феномени? Нима това означава, че Той е в състояние да подари изцеление само на душата, която впоследствие вдъхваше отново здраве и на тялото? В отделни случаи се случваше и това. Съвременната медицина достига до ясни изводи, че съществува тясна връзка между душата (от гр. *psyche*) и тялото (от гр. *soma*).

В други случаи е очевидно, че Христос предизвиква органични промени в човешкото тяло. Заболяването на гръбначния мозък на парализирания (Марк 2:1-12) е изцелено, така че болният отново може да ходи. Треската, която измъчва тъщата на Петър, изчезва след изцелителното докосване на Христос и в същия момент жената е в състояние да се изправи на крака. Тя дори не усеща обичайните слабости, които следват винаги след покачване на температурата (Марк 1:29-31). Разсеченото с нож ухо обикновено не зараста отново само след едно докосване, както се случи с един от

служителите на първосвещеника (Лука 22:49-51).

На какво ставаме свидетели обаче в наши дни? Исус все още ли изцелява по подобен начин? Отговорът е категорично "Да". Много хора свидетелстват, че в молитва са били изцелени и всички тези случаи не могат да бъдат обяснени само като психосоматично явление. От друга страна, за нас няма съмнение, че Господ не откликва на всички молби за изцеление.

Тогава какво трябва да бъде отношението ни към изцеленията в наши дни? Не бива да отстъпваме един-

ствено от позицията, че един човек може и трябва да се моли за това. Молещият се трябва да се довери на Бога, че Той и днес е в състояние да изцелява. Едновременно с това вярващият не бива да забравя, че Господ е свободен в Своята воля да отговори на тази молитва на Своето време и по Своя начин (Яков 5:13-16). Както и да изглежда отговорът на молитвата, ние трябва да сме уверени, че животът ни е на сигурно място в Божиите любящи ръце, които ще се погрижат по-добре за нас, отколкото всеки друг би бил в състояние да направи.

5 Исус изгонва злия дух

Марк 1:21-28

²¹ И дойдоха в Капернаум. И още в първата събота Исус влезе в синагогата и поучаваше. ²² А те се чудеха на учението Му; защото ги поучаваше като Един, който има власт, а не като книжниците. ²³ И скоро след това в синагогата им дойде човек с нечист дух, който извика: ²⁴ [Остави ни!] Какво общо имаш Ти с нас, Исусе Назарянино? Нима си дошъл да ни погубиш? Познавам Те Кой си – Свя-

тият Божий. ²⁵ Но Исус го смърти, като каза: Млъкни и излез от него! ²⁶ Тогава нечистият дух, като го хвърли в гърчове, изкрещя със силен глас и излезе от него. ²⁷ И всички се смаяха и започнаха да разискват помежду си: Какво е това? Едно ново учение! С власт заповядва и на нечистите духове и те Му се покоряват! ²⁸ И слухът за Него се разнесе скоро навред по цялата Галилейска област.

Въведение

(15-20 минути)

(Изберете един или два въпроса.)

- Каква е Вашата спонтанна реакция, когато разговорът се насочи към "зли духове"?
- Случвало ли Ви се е да чуете за някой, който вярва в духове и практикува спиритизъм? Познавате ли хора, за които окултните практики са обичайно занимание?

Импулси за разговор

(30-40 минути)

- По какъв начин ще опишете героя на настоящата история, който е "обсебен от нечист дух"? (Срв. Разясненията към стих 23.) Дали този човек страдаше от раздвоена душевност, или наистина беше завладян от чужда сила?

- Защо Исус нареди на злия дух да замълчи?

- Христовите гуми на поучение се различаваха от тези на останалите учители. Какво още ни разкрива настоящият библейски пасаж относно Неговата особена власт?

- Нечисти духове?! Каква е Вашата първа спонтанна реакция при споменаването на това определение?

- Можете ли да предположите, че един християнин може да бъде едновременно ръководен (повлиян) от нечист дух и от Святия Дух?

- Сблъскали ли сте се във Вашата опитност с навици, мисли или сили, които са били в състояние да Ви обсебят дотолкова, че не са Ви достигали сили да им се противопоставите?

- Избройте области на действие на

злите, враждебни на Божието действие сили (в нашата култура, в своя личен живот).

Размяна на мнения и молитва

(15-30 минути)

- Доколко отстъпвате място на Божието действие във Вашия живот? (Отправна точка: Дайте оценка с помощта на скала от 1=никаква до 10=безгранична власт.)
- Какви промени би трябвало да настъпят във Вашия живот, за да отбележите последната цифра на скалата?
- Можете ли да си представите, че Господ все още може да върши чудеса? В кои области от живота?
- Притеснява ли ви нещо, за което бихте помолили присъстващите да Ви подкрепят в молитва, дори ако молбата Ви граничи с нуждата от извършване на чудо?

Разяснения

Общ поглед. Ще спрем нашето внимание върху Христовата власт над злите духове. В следващите два библейски пасажа става дума за освобождението от враждебните на Бога, демонични сили, способни да доведат до разруха човешкия живот. Ако днес като съвременни, модерни християни сме все по-склонни да приемаме изцеленията като възможност и опитност в резултат от градивната вяра в Бога, можем искрено да признаем, че срещаме трудност във възприема-

нето на библейските пасажи, разказващи как Исус изгонва демони и освобождава хората от противните на Бога сили. В случаите, когато в наши дни станем свидетели на подобни разкази, най-често гледаме на тях като на госта съмнителни истории. В първи век изцелението често е било свързано с изгонването на демони. Когато тълпата беше наобиколила Исус след изгонването на злия дух в синагогата на Капернаум, четем: "Като се свечери, когато залезе слънцето, доведоха при Него всички болни и обладани от бесове. И целият град се събра пред вратата. И Той изцели мнозина, които страдаха от разни болести, и изгони много бесове..." (Марк 1:32-34). Екзорцизмът (изгонването на зли духове) някога е бил начин за получаване на здраве. Хората от първи век трудно са правели разлика между страданията като резултат от физическо заболяване, и такива, причинени от нечисти дух. Често лечителите са били едновременно гонители на зли духове.

Библейският пасаж, върху който днес ще спрем нашето внимание, разглежда първото публично дело на Христос, разказано в Евангелието на Марк. Исус пристига в синагогата на Капернаум, придружен от Своите четирима, току-що призовани ученици. В сред тази тълпа от хора, принадлежащи към избрания Божий народ, се явява Исус и показва Своя авторитет чрез начина, по който проповядва, и Своята невероятна власт върху силите на злото. Подбуждени от Неговите дела, хората започват да се питат: "Кой е Този?" И тъй като досега не са чували почти нищо за Него, отговорът най-вероятно гласи: "Учител, достоен за възприема-

ценние!“ До този момент Исус се е гържал по обичайния начин за равнините, живели в началото на първото хилядолетие. Призовал е ученици (до момента четирима на брой), поучава, изгонва нечисти духове и изцелява (1:29-34). Едновременно с това обаче Исус се различава от останалите с изключителната Си власт. Неговите гуми на поучение и сила, с която се противопоставя на злите сили, буди нашето възхищение. Едва ли някой друг би могъл да се представи по подобен начин.

1:21. Капернаум. Населено място, разположено на северния бряг на Генисаретското езеро, отдалечено на пет километра западно от устието на река Йордан, се е славело като риболовен и митнически център.

Синагога. През първи век храмът в Йерусалим е бил единственото място, където израелтяните са принасяли своите жертви. Освен това във всяко по-голямо населено място е имало синагога, в която ежеседмично хората са се събирали за богослужение и поучение. Синагогата е функционирала под грижите на група миряни за разлика от храма, в който са служели единствено свещеници. Всеки възрастен мъж е имал правото да говори толкова дълго, колкото му е позволено от ръководителя на синагогата.

1:22. Чудеха се. В своето Евангелие Марк непрекъснато спира нашето внимание върху факта, че Христовите гуми и дела пораждаат реакция на възхищение и изненада у хората. Неговите действия не бяха нещо обичайно за съвременниците Му. Те

надхвърляха представите на онава, което хората в своите преживявания така или иначе оставяха ден след ден зад гърба си, и поставяха под въпрос възприетото мислене. С цялото Си поведение Исус насочи погледите към Божието царство, което щеше да установи на земята. Всеки, който искаше да влезе в това царство, трябваше да изпълни следните две условия – завръщане при Бога и вяра в Евангелието (Марк 1:15).

На учението Му. В сравнение с останалите Евангелия, Марк не обръща особено внимание върху Христовата проповед. Евангелистът цитира гумите на Исус предимно в два откъса – Марк 4:1-34 и глава 13. В Марк 8:31-10:52 срещаме накъсани, кратки поучения за същността на Христовото ученичество. В Марк 1:15 можем да намерим резюме на Евангелието и Христовата проповед: “Времето се изпълни и Божието царство наближи, покаяйте се и повярвайте в благовестието!”

Защо ги поучаваше като Егин, Който има власт, а не като книжниците. Книжниците бяха прекарвали живота си в обучение, за да се научат да тълкуват правилно закона. Бяха поели върху себе си отговорността да помагат на обикновените хора да разберат истинската същност на закона и да го приложат на практика в своя живот. Техният авторитет се свеждаше преди всичко до цитирането на мислите на известни равнини, изказани по различни теми. Противоположно на това, Исус представя едно учение, свеждащо се в крайна сметка до самия Него. Ясно можем да го проследим в разказа на Матей от про-

поведта на планината. Не веднъж Исус противопоставя Своето "А пък Аз ви казвам..." (Матей 5:22,28,32,34,39,44), без обаче да поглътява Своето поучение с изказаните мисли на видни учители.

1:23. Нечист дух. Евангелията често разказват за разрушителни, демоници сили, притежаващи способността да поробват хората под своето влияние. Не се споменава по какъв начин се проявява действието на злия дух в живота на мъжа в синагогата. От други пасажи в Новия завет научаваме, че демоницините сили са в състояние да вдъхнат в хората способността да предсказват бъдещето (Деяния 16:16) или да ги подтикнат към самоунищожително, брутално държание (Марк 5:1-5;9:17). Ужасяващата реалност на нечистите духове е била добре позната на античните хора. Дори в наши дни в повечето страни в света в подобни случаи по принцип не се изключва възможността за действието на свръхестествени сили. В тази духовна същност Библията вижда силите на Сатана, които са го последвали още в началото на времената в противопоставянето му срещу Бога. Не бива обаче да се изкушаваме да приписваме всяко болестно състояние или необичайно държание на действието на злите сили. От друга страна, физическите страдания са били считани за обичаен симптом на обладаване от нечист дух. Имайки предвид множество случки на подобно присъствие, разказани в Евангелията (за разлика от останалата част от Библията), трябва да признаем, че демоните бяха принудени да се покажат особено в присъствието на Исус.

1:24. Познавам Те Кою си. Демонът познава човешкото име и божествената същност на Исус. Неговото признание съдържа в себе си нотка на заплахата. Духът застрашава със своята магическа практика, опитвайки се да завладее човешките същества чрез използването на името (истинската идентичност, скритата същност) на съответната личност. Нищо особено обаче не се случва. Напротив, сега самият той трябва да се подчини на завладяващите гуми на Христос.

Святият Божий. Злият дух разпознава истинската същност на Исус – Божий Син. За разлика от него всички онези, влезли по някакъв начин в съприкосновение с Исус (включително и Неговите ученици), ще се нуждаят от още немалко време, за да Го опознаят.

1:25. Исус го смърти. Същият израз е използван в Марк 4:39, когато Исус заповядва на бурята и вълните в езерото да утихнат. Този израз ясно показва, че Исус държи в ръката Си властта да владее над силите, способни да тласнат човешкия живот към хаоса.

Млъкни. В Евангелията не веднъж прочитаме, че Исус не разрешава на силите на тъмнината да разгласяват, кой е Той наистина. По този начин Той се опитваше да предпази народа от създаването на неправилна представа за Него. Освен това Исус не разчита на свидетелството на демоницините сили, за да утвърди Своя авторитет сред хората. В продължение на почти цялото Евангелие на Марк може би само разказвачът и злите духове не се съмняват в ис-

тинската същност на Исус – Той е Божият Син. Христовите ученици осъзнават това едва в утрото на Възкресението.

Излез от него. По времето на Христос екзорцистите се опитвали чрез всевъзможни комбинации от религиозни и магически практики да освобождават хората, които са били обладани и повлияни от нечисти духове. Противно на това, Исус употребява една съвсем проста заповедническа дума, на която духът веднага безпрекословно се подчинява.

“Екзорсизмът (прогонването на зли духове) не е по силите на човека, защото разрушителната власт на демоните многократно надхвърля човешките способности. Само по-силният е в състояние да завърже силния (Лука 11:21). Така се сблъскваме с въпроса за авторитета. Исус доказва Себе Си чрез силата Си да прогонва демоните като Господар дори над самия Сатана ... Неговите думи, с които заповядва на демоните да напуснат изтерзаното човешко същество, още веднъж доказват, че Исус е Месията и Божието царство вече е сред нас” (Ролф Хиле, “Сатана, демон, обсебване”, Обширен библейски речник, Вупертал/Гисен 1987).

1:26. Нечистият дух излезе от него.

Накъде се насочи демонът тогава? Според думите на Посланието на Юда (стих 6) Христовата присъда над тези духове е много ясна и гласи: Те ще останат затворени до “съда на великия ден”, когато ще получат своята окончателна присъда (предаването им на мъките на ада). За разлика от разпространената представа, спо-

ред която адът е област на владение на Сатана и неговите демони, Новият завет говори за него като място на вечна мъка, на която са осъдени силите на тъмнината.

1:27. Всички се смаяха. (Срв. Разясненията към стих 22.) Подобна реакция не е подбудена от присъствието на обсебения човек в храма. Посещението му не беше неочаквано събитие за всички онези, имащи очи за свръхестественото. Необичайна за насъбралото се множество беше единствено Христовата власт над злите сили. Това смайване не крие само чувство на радост и възхищение, в него трепти страх и ужас. Кои е Този, Които държи в ръката Си необятната сила да заповядва на злите духове?

1:28. Слухът за Него се разнесе по цяла Галилея.

Хората станали свидетели на удивителни събития и чули с ушите си невероятните думи на поучение. Затова не бива да ни изненадва, че хората не се изморявали да разказват на всеки срещнат за случилото се в синагогата. Христовата власт над силите на тъмнината стана причина хората от цялата област да се стичат при Исус, очаквайки помощ и избавление (Вж. Марк 1:32; 2:1; 3:11).

Нима зли духове въобще съществуват?!

Живеем в секуларизиран свят, положил своето доверие единствено върху научните доказателства и материалните ценности. Заобиколени от подобни условия на живот, можем ли

Все още да отгадем значение на библейските пасаж, говорещи за Христовата власт над нечистите сили? А може би това е просто начинът, по който нашите предци, живели в години, когато науката все още е правила своите първи стъпки, са си обяснявали физическата немощ, душевните болести, епилепсията и психозата?

Без съмнение съвременното познание в областта на медицината и психологията е предпазило хората от грешките, така разпространени през изминалите векове – да излагат болните на физическо страдание и обществено презрение. Въпреки това от наша страна ще бъде чист предразсъдък, ако повярваме, че в днешно време сме в състояние цялостно да обхванем всички фактори, способни да повлияят върху човешкия живот. Докато по-рано обществото твърде бързо е приписвало ужасяващи и разрушителни съдби на действието на злите сили, то днес сме изправени пред другата крайност – прибързано да стигнем до заключението, че принципно е невъзможно подобно влияние в нашия модерен свят. Библията ясно говори за цяло войнство от духовни създания, способни да поробят в различна степен човешкия живот. Едновременно с това обаче тя не им приписва всяко заболяване или бедствие (срв. I Тимотей 5:23).

Църковният историк Ричард Ловлейс

описва библейската представа за действието на демонични сили в човешки живот, използвайки пример от медицината: Болестта може да бъде предизвикана от нездравословен начин на живот (напр. тютюнопушене), бактерии, вируси или външно влияние (напр. радиационно облъчване). По тази причина лечението на различните болести трябва да съблюдава техните причинители. По подобен начин Библията ни предупреждава за въздействията върху човешкото поведение на физически или психологични фактори, социални и културни обстоятелства, както и за такива, причинени от демонични сили (Ефесяни 2:2). Както при болестта, така и при останалите проблеми в живота на човека трябва да се съблюдават причините, които ги предизвикват.

Един християнин от Малайзия разказва как неговите приятели действително са повярвали в Господ Исус Христос, защото той наистина в името Христово е могъл да освободи живота им от пагубното влияние на нечисти духове. Подобни свидетелства все по-често се срещат и в други култури. Нека не позволяваме на "късогледата" представа на собствената ни културна среда да формира възприемането на заобикалящата ни реалност, а да позволим на Свящото Писание и на опитностите на християните по целия свят да действат и в нашия живот.

6 Исус изцелява обсебения от нечист дух

Марк 5:1-20

¹ И така минаха отвъд езерото в Гадаринската страна. ² И като слезе от ладията, в същия миг от гробищата излезе насреща Му един човек с нечист дух. ³ Той живееше в гробищата и никои вече не можеше да го върже дори с верига; ⁴ защото много пъти го бяха връзвали в окови и с вериги, но той беше разкъсвал веригите и счупвал оковите; и никои нямаше сила да го укроти. ⁵ И всякога, нощем и денем, в гробищата и по хълмовете той викаше и се изпонарязваше с камъни. ⁶ А като видя Исус отдалеч, завтече се и Му се поклони; ⁷ и изкрещя със силен глас: Какво общо имаш Ти с мен, Исусе, Сине на Всевишния Бог? Заклевам Те в Бога, недей ме мъчи. ⁸ (Защото Исус му казваше: Излез от човека, душе нечисти!) ⁹ А Исус го попита: Как ти е името? А той Му каза: Легион ми е името; защото сме мнозина. ¹⁰ И много Му се молеше да не ги изпраща във от страната. ¹¹ А там, на хълма, пасеше голямо стадо свине. ¹² И бесовете Му се молеха: Прати ни в свинете, за да

влезем в тях. ¹³ Исус им позволи. И нечистите духове излязоха и влязоха в свинете; и стадото, на брой около две хиляди, се спусна по стръмнината в езерото и се издавиха в езерото. ¹⁴ А онези, които ги пасяха, побягнаха и известиха това в града и по селата. И жителите дойдоха да видят какво е станало. ¹⁵ И като дойдоха при Исус, видяха онзи, който преди беше облаган от бесове, в когото беше легионът, да седи облечен и с ума си; и се изпълни със страх. ¹⁶ А онези, които бяха видели, им разказваха за станалото с обладания от бесовете и за свинете. ¹⁷ И те започнаха да Му се молят да си отиде от техните предели. ¹⁸ И когато влизаше в ладията, този, който преди беше облаган от бесове, Му се молеше да бъде заедно с Него. ¹⁹ Той обаче не му позволи, а му каза: Иди си у дома при своите и им кажи какво е направил Господ за теб и как се смилу над теб. ²⁰ И човекът тръгна и започна да разгласява в Десетоградието какви неща направи с него Исус; и всички се чудеха.

Въведение

(15-20 минути)

(Изберете един или два въпроса.)

- Къде обичахте да ходите на почивка с Вашите родители, когато бяхте дете?
- Коя прекарана отпуска никога няма да забравите, защото Ви се е случило нещо много лошо?
- Опишете най-граматичната трайна промяна, на което някога сте станали свидетел в държанието на близък човек/приятел.

Импулси за разговор

(30-40 минути)

- Разглежданата сцена започва с описание как Исус преминава със Своите ученици през езерото с цел да Си отпочине. Какво ли си помислиха учениците, щом се озоваха на отсрещната страна и вниманието им беше привлечено от обладания човек?
- Как е описано поведението на обладания човек? Каква диагноза биха му поставили съвременните психиатри?
- Можем ли да открием разлика между героя на днешния разказ и обладания в синагогата в Капернаум?
- Опишете промяната в живота му, след като демонът излезе от него.
- Ако можехте да бъдете на мястото на учениците и да станете непосредствени свидетели на случилото се, какъв въпрос бихте искали да зададете на Исус?
- Каква беше реакцията на жителите на града, след като разбраха за случилото се? Какви аргументи бихте използвали в защита на собствениците на стадото свине?
- Чувствали ли сте се увлечен в подобен конфликт като пазачите на стадото? Имало ли е случай, когато Вашият "джоб" Ви е държал настрана от радостта, че Господ и днес върши чудеса?

Размяна на мнения и молитва

(15-30 минути)

- Мечтали ли сте да имате привилегията във Вашия живот или обкръжение да станете свидетел на толкова драматичен обрат като този, за който ни се разказва в текста?
- Какво чудо бихте помолили да направи Бог във Вашата Църква?
- В коя сфера на Вашия живот през следващата седмица бихте помолили присъстващите да Ви подкрепят със своята застъпническа молитва?

Разяснения

Общ поглед. В настоящия библиейски пасаж още веднъж се сблъскваме с прогонването на тъмни сили. Този път Исус среща един човек, чийто живот е поробен не от един, а от множество демони. Всъщност това е най-ужасният пример за обсебване, който достига до нас от страниците на Евангелията. Чрез прогонването на тази толкова концентрира зла сила Исус още веднъж доказва Своя авторитет като Божий Син. Той изцелява тялото и цялостната личност на един човек, чийто живот е белязан от страданието.

Това е второто от четирите изявявания на Христовата власт, които помагат на учениците постепенно да се осъзнаят и да изповядат, че Исус не е само велик учител. (Срв. подробното тълкувание от част 3 към Марк 4:35-5:43)

5:1. Отвъд езерото. Исус и Неговите

ученици се намираха в лодка насред Генисаретското езеро. Току-що Исус бе укротил вилнеещата буря, заплашваща да погълне във водите си малката лодка (4:35-41). И тъй като Исус и учениците Му отпътуваха, "когато се свечери" (4:35), най-вероятно пристигнаха на отсрещната страна, обгърнати от тъмнината на нощта.

Езерото. Касае се за Генисаретското езеро – сладководно езеро с дължина около 20 км и ширина 12 км, заобиколено източно и западно от високи планини. Характерни за него са силните внезапни ветрове, които връхлитат котловината и правят опасни и непрегледими корабоплаването и риболова. Исус и Неговите ученици току-що са оставили зад гърба си подобна страховита буря.

В Гадаринската страна. Не ни е известно точното местоположение, където пристигат на сушата. При всички случаи обаче можем да предположим, че става дума за езическа област на югоизточния бряг, която се намира срещу град Капернаум на отсрещната страна на езерото.

5:2. Исус слезе от лодката. В настоящия откъс ще забележим, че никъде не става дума за учениците. Не бива обаче да забравяме в какво състояние се намираха учениците в момента – отървали се полуживи от бушуващата буря (Марк 4:35-41, вж. част 11), сега се озовават в една област, населена с езичници, недалеч от гробището, а пред очите им изведнъж се появява това призрачно, бродещо създание.

Човек с нечист дух. Според широко

разпространеното мнение злият дух можел да проникне в тялото на човека, да го завладее и превърне в своя собственост и не на последно място – да говори и действа чрез него. Хората в античността са живеели в постоянен страх от демони. Поради тази причина те не случайно странели от гробищата, защото вярвали, че са свърталища на зли сили. В демоните древните са съзирали войните на Сатана. Христос превъзмогва тяхната мощ и по този начин демонстрира Своята власт над Сатана и силите на мрака.

5:3-5. Мъжът е описан като "истински кошмар" в човешки образ. Физически се е славел с такава сила, че никой не е можел да го надделее. Освен това вероятно е бил ранен и кървящ. В нещастие то си крещял от мъка и гните му преминавали между надгробните камъни.

5:6-9. В настоящия библейски пасаж злите сили отново се опитват да спечелят надмощие над Христос, позовавайки се на Неговата истинска идентичност. Вместо това обаче трябва да се покорят на наставническите Му думи – Исус заповядва на духовете да напуснат човека (стих 8) и ги накарва да изрекат своето име (стих 9).

5:7. Исусе, Сине на Всевишния Бог. В предходната глава в Евангелието на Марк учениците попитаха Исус кой е Той наистина (4:41). Сега обладаният, от когото говорят силите на тъмнината, им дава отговор. Интересно е да забележим, че настоящата формулировка съдържа в себе си общо-

приетото сред езичниците обръщение към Бога (срв. Битие 14:18-24; Даниил 4:21) – Всевишен.

Заклевам Те в Бога, недей ме мъчи. Не е съвсем ясна причината, породила страха на демона. От юдейските писания за края на времената произхожда мнението, че демоните ще получат своето наказание по време на Божия съд. Изгването на Христос на земята ясно сигнализира за началото на последния отрязък от човешката история.

5:9. Легион. Наименованието описва войскава част от 6000 римски воина. Мъжът не беше облаган само от един-единствен демон, а от разтърсващо множество. Едновременно с това думата "легион" загатва и за борбата, която се води между Исус и Сатана. През първи век целият тогавашен свят е треперел пред страховитата мощ на римските легиони. Наименованието освен това съдържа в себе си описание на поразяващата сила на злите духове, под чието пагубно влияние се намира болният. Но дори и в този най-труден за разрешение момент Исус доказва Своята власт, пред която не може да устои дори един легион.

5:10. Отново не ни се изяснява причината, подбудила страха на демоните. Отглеждането на свине е било немислимо за юдеите, защото тези животни са се считали за нечисти от закона (Левит 11:7-8). Ако един юеин се е докоснал до прасе или вкусел свинско месо, ставал нечист и имал право отново да участва в богослужение едва след извършване на определено церемониално очистване.

Предполага се, че голямото стаго, за което се говори в текста, принадлежи на няколко собственици.

5:13. Спусна се по стръмнината в езерото. Потъването на стагото има за цел да покаже, че тук действително се случва нещо необичайно, което не сме в състояние да си обясним само като вътрешно душевен феномен в обсебения човек. Изгването на демоните ни навежда на следното заключение – злите сили търсеха следващо поле на действие. Самоубийственият скок на стагото свине в стръмнината показва истинската същност на демоните. От друга страна обаче, мирът и изцелението, което Исус дарява на обсебения човек, са ярка противоположност на унищожителното прогонване на злите сили.

5:14-17. Случилото се достига до жителите на града. Смаяни от чутото, те се приближават и виждат удавените свине и изцеления човек.

Изпълниха се със страх. Може би бихме очаквали радостната реакция на хората, породена от факта, че човекът, който до този момент ги караше да се страхуват, вече е изцелен. Вместо това те премирят от страх от Исус, който според тях разполага със сили, които не са в състояние да контролират. Заедно с това Неговите действия са повлияли и върху собственото им благосъстояние – стагото, което принадлежи на всички тях, е загинало в езерото.

5:17. Да си отиде от техните प्रदेशи. Жителите на града не искаха да имат

нищо общо с Исус, Който според тях явно притежаваше магически сили.

5:18-20. Зрителната перспективата на читателя се измества от страхливите жители към изцеления мъж, който прелива от благодарност. Той с удоволствие би последвал Исус по прашните пътища. Господ Исус Христос обаче му заповядва да си отиде у дома и да разказва на всички своята опитност за освобождаващата Божия милост.

5:19. Кажу им. За разлика от тази заповед, Исус строго заръча на проказения: "Гледай да не кажеш нищо на никого." (Марк 1:44; Част 4). Решаващата разлика се състои във факта, че изцелението на обсебения става реалност в една географска област, населена с езичници. Езичниците не са споделяли очакванията на юдеите относно Месия. Първият свидетел на Христос сред езичниците не можеше да се похвали с никакво богословско образование. Разполагаше само с една невероятна история, от която обаче всеки можеше добре да осъзнае Кой е Бог и по какъв начин действа.

5:20. Десетограде. Букв. Декапол. Обединение на десет езически града, в които са били установени порядки на живот, характерни за древна Гърция. Това е първият престой на Христос сред езичниците от цяла поредица такива. По този начин Марк разяснява смисъла на думите: "Първо трябва да се проповядва благовестието на всички народи." (13:10; 14:9). Очевидно усилията на човека, освободен от влиянието на злите сили, бяха плодотворни, и той разказваше на много

хора за преживяното чудо. При следващото Си посещение в тази област Христос е посрещнат от развълнувана тълпа, която вече знае за Неговата сила да изцелява (7:31-37). Едва тогава Исус предупреждава хората така, както по-рано постъпва и между юдеите – да не разказват за Неговата чудна сила (7:36). За читателите на Евангелието от Марк, които не са принадлежали към юдейския народ, е било много насърчително, че техният Господ е отивал и сред езичниците още от началото на Своето дело на земята.

Обладаност

Понятието "обладаност" не е описание на необразованите от медицинска гледна точка, суеверни антични хора относно психическите болести. Нашите предци също са правели разлика между болни и обсебени хора.

"Европейското просвещение радикално ликвидира античната вяра в демони и средновековната химера за преследване на вещици, zakлеймявайки като "митологично" всичко, което по някакъв начин говори за Сатана и демони. Безспорно подобна критика е заслужена и необходима мярка дотогава, доколкото в хода на църковната история през изминалите векове са изплували опасни заблуди и обърквания, които не са били ориентирани според мащабите на Божието слово. От друга страна, не на последно място историята на XX век по разтърсващ начин ни показва, че дълбоките пропастни на греха и злото без разбиране на предисторията на силите на тъмнината водят до непредвидими опас-

ности ... Просветителският присмех към дявола и демоните отне последния сериозен поглед на човечеството към вярата в Бога и Неговата чудна мощ и по този начин създаде вакуум, чрез който в съвременния живот отново нахлу суеверието. То обаче не е безобидна игра, а крайно опасна отворена врата за нашествие на окултизма и спиритизма с всички ужасни последици на обсебването. Намирането на сили за надмощие над злото и връщане от "дявола и всички негови дела" е възможно единствено чрез реализма на чистото Божие слово. Този реализъм почиства върху знанието за съществуването и силата на Сатана и по тази причина съзнателно се покорява под Христовата закрила" (Ролф Хиле в "Сатана, демон, обсебване", Обширен библейски речник, Вупертал/Гисен 1987.)

Обсебването под влияние на зли духове е познато и днес. Неоспорим е фактът, че както влиянието на злите сили е отблъснато под действието на обновяващата мощ на Евангелието, така в съвременното западно общество прекратяването на връзката с християнската вяра води до ужасяващо реални феномени на обсебване. Изглежда, че окултните практики, сатанизъмът, спиритическите експерименти и употребата на наркотични вещества представляват рискови фактори от гледна точка на феномена

обсебване. Вероятно изброените предпоставки предлагат възможност за проникване на силите на тъмнината в човешкото съзнание.

Евангелието говори недвусмислено за възможностите за оказване на помощ и противодействие срещу подобни унищожителни зависимости, от чието влияние човек не е в състояние сам да се освободи. Единствено вярващите в Бога, които са признали Христос за свой Господ и Спасител, ежедневно развиват връзката си с Него и живеят според Неговото учение, са запазени от Святия Дух срещу посегателствата на злите сили. Едно от свидетелствата на Евангелието се състои в посланието, че Исус Христос освобождава човека от задушаващите примки на греха и дявола. Разказът на евангелист Марк обръща особено голямо внимание на свободата и цялостното обновление на вярващите в Христос. Всичко това става реалност не поради тайнствените ритуали на гонителите на зли духове и в никакъв случай благодарение на свещеноедействия, имащи за цел да укротят Сатана, каквато всъщност е практиката в определени сатанински общества. Чудото на обновлението се случва в резултат на освободителното слово на Христос. "Всеки, който призове Господното име, ще се спаси" (Деяния 2:21).

7 Превръщането на водата във вино

Йоан 2:1-11

¹ На третия ден имаше сватба в Кана Галилейска и майката на Исус беше там. ² И Исус и учениците Му бяха поканени на сватбата. ³ И когато се свърши виното, майката на Исус Му каза: Нямам вино. ⁴ А Исус и отговори: Какво имаш ти с Мен, жено? Часът Ми още не е дошъл. ⁵ Майка Му каза на слугите: Каквото ви каже, направете. ⁶ А там имаше шест каменни делви, поставени по обичая на юдейското очистване, които побираха по две или три мери. ⁷ Исус им каза: Напълнете делвите с вода. И ги напълниха догоре. ⁸ Тогава им каза: Налейте сега и зане-

сете на настойника на угощението. И те занесоха. ⁹ И когато настойникът на угощението вкуси от водата, превърната на вино, и не знаеше откъде беше, обаче слугите, които бяха налили водата, знаеха, настойникът на угощението повика младоженеца и му каза: ¹⁰ Всеки човек слага първо доброто вино и по-лошото – след като се понапият; а ти си задръжал доброто вино досега. ¹¹ Това извърши Исус в Кана Галилейска като начало на знаменията Си и яви славата Си; и учениците Му повярваха в Него.

Въведение

(15-20 минути)

(Изберете един или два въпроса.)

- Споделете Вашето най-забележително или най-смешно преживяване по време на сватба, на която сте били поканени.
- Кои е най-красивият сватбен празник, на който сте присъствали?
- Кога за последен път Вашата майка Ви е изложила на публично място?

Импулси за разговор

(30-40 минути)

- Какво всъщност рискуват домакините със свършването на виното? Вземете под внимание традициите на конкретната култура и историческо време (Вж. Разясненията към стих 3).
- В Разясненията ще срещнете интересен превод на Христовия отговор към Неговата майка: "Жено, Аз ще се погрижа за това по Моя начин." Какво всъщност иска да избегне Исус и защо?
- Кои бяха единствените свидетели, които знаеха, че делвите първоначално

бяха пълни с вода? Какво си помисли настойникът на угощението?

- Каква беше целта на чудото според стих 11?
- Ако Вие бяхте гост на тази сватба, какво бихте си помислили за странстващия проповедник Исус? Какво бихте искали да Го попитате в този момент?
- Докъде достига "нивото на водата в делвата" в настоящия момент на живота Ви? Изчерпани ли са радостта и енергията? Наполовина ли сте пълни или изцяло?
- Има ли "дупка във Вашата делва"? Съществува ли област в живота Ви, която мирише от "застоялата вода"?

Размяна на мнения и молитва (15-30 минути)

- Кое е най-възбуждащото нещо във Вашия духовен живот в този момент?
- Имате ли повод за радост през следващата седмица?
- Съществува ли нужда или проблем, който искате да представите за застъпническа молитва?

Разяснения

Общ поглед. Следващите четири части в настоящата книга описват поредица от чудеса, чрез които Господ Исус Христос показва Своята власт над природата. Първите две са свързани с храната – превръщането на водата във вино (част 7) и умножаването на няколко хляба и риби, така че хиляди хора се нахраниха до насита (част 8). Част 9 и 10 са свързани с други две природни сили – Исус усмирява бурята и ходи по водата. Тези така наречени природни чудеса са обособени в отделна група. За повечето хора не е трудно да повярват, че Господ Исус Христос изцеляваше болните. Мнозина стават свидетели на подобни чудеса и в наши дни. Необходимо е да направим само крачка напред, за да повярваме, че Исус изгонваше злите духове. На нас като съвременни хора няма да бъде никак приятно да осъзнаем, че силите на тъмнината са в състояние да контролират човешкия живот, но интересът към свръхестественото, характерен за днешния модерен свят, ще ни помогне да повярваме и в това. Щом обаче стане дума за прекрачване на границите на физическите закони, нашата вяра е изправена пред непреодолимо препятствие. Фактът, че Бог изявява Своята сила в личността на Исус Христос, прави това твърдение донякъде възможно. Основният въпрос обаче гласи: Какво значение е скрито в описаните чудеса и за нас днес?

Превръщането на водата във вино е първото от седемте чудеса, съставляващи основната схема на Евангелието на Йоан от глави 2-12. Тези чудеса недвусмислено (2:11; 4:43-54; 5:1-11; 6:1-13,16-21; 9:1-11; 11:38-44) са наречени "знамения". Тук не става дума само за временната сензация, която събужда нашето възхищение. Преди всичко чудесата ни разкриват същността на Господ Исус Христос. Открито ни показват, че Сам Господ се изявява в Своя Син (1:14) и са разказани от Йоан с единствената цел, която намираме в края на неговото Евангелие (20:31) – "Тези знамения са написани, за да повярвате, че Исус е Христос, Божият Син, и като вярвате да имате вечен живот в Неговото име."

Бавно растящото познание за Христовата личност достига връхната си точка във вярата на учениците още в първите знамения, които Йоан ни описва (2:11).

2:1. На третия ден. За отбелязване е фактът, че Йоан в своето Евангелие е записал подробно описание на Христовата смърт и възкресение. От самото начало евангелистът непрекъснато следва взаимовръзката между събитията – Исус е Божият Агнец (1:29). Той ни насочва към разрушаването на Неговото тяло, възкресение (2:19) и възнесение (3:14). Формулировката "на третия ден" намеква за логическата обвързаност между описаните случки и Христовото възкресение, което

също е на третия ден. Историята хвърля светлина и върху уникалността на новия живот, възможен единствено чрез Христовата смърт и възкресение, и намерението Му да замени тогавашните изкривени, религиозни форми с радостното и интимно общение с Бога.

Сватба. Сватбите са били значими обществени събития. Всички роднини и цялото село са се събирали заедно, за да отпразнуват шумния празник. Понякога сватбата е продължавала цяла седмица.

Кана Галилейска. Точното местоположение на селото е неизвестно. Смята се, че се е намирало в близост до Назарет.

2:2. Исус и Неговите ученици. Според Евангелието на Йоан по това време Исус е водел след Себе Си едва петима ученици, всички произхождащи от описаната географска област (1:35, 40, 41, 43-49).

2:3. Когато се свърши виното. Надвиснала е опасността от изключително срамна ситуация. Домакинът ще започне да се слави с лошо име, защото се е проявил като голям скъперник, като не е осигурил на своите гости вино в достатъчно количество.

Нямат вино. Не е ясна причината, поради която Мария споменава това пред Исус. До този момент Исус не е

извършил нищо, от което да заключим, че би могъл да реши този проблем. Може би Мария е наясно с Неговото особено призвание и по този начин иска да Го подтикне най-после да разгърне Своите способности.

2:4. Исус се обръща към Своята майка с обичайното обръщение "жено", което използва към всички останалите жени (Лука 13:12). Употребеният израз не е груб, но при всички случаи е необичаен за отношенията между майка и син. Фактът, че Исус се обръща към Мария с думата "жено", а не с "майко", подсказва, че началото на Неговото служение вероятно променя отношението Му към нея.

Какво има между Мене и тебе. *Времето на откритото поемане на месиянската мисия вече е наближило. Исус разяснява, че от този момент нататък досегашните взаимоотношения и семейни връзки ще останат на заден план и вече няма да определят Неговото поведение. Богословът Уилям Баркли превежда тези думи по следния начин: "Жено, аз ще сторя това по Моя начин."*

Часът ми още не е дошъл. Йоан обича често да използва двусмислени формулировки. Тук също ставаме свидетели на това. Тези думи показват, че Исус не смята, че вече е настъпило времето за Неговото действие. Думата "час", употребена от Йоан, крие в себе си и определено богословско

значение (7:6,8,30; 8:20; 12:23; 13:1). Тя ни насочва към конкретното Божие време, в което се случват събитията, чрез които в Христовата личност се изявява Божията сила и слава. Този процес достига своята кулминационна точка в разпъването на кръста (17:1).

Исусовият отговор на думите на Мария в този момент ни дава да разберем, че Той не позволява на нищо друго да определя Неговите действия и цели, освен единствено познаването на волята на Небесния Отец.

2:5. Каквото ви каже, направете. Отново (срв. стих 3) не разбираме, откъде произхожда увереността на Мария за разрешението на този проблем. Без съмнение в този момент тя отстъпва инициативата на Исус.

2:6. Шест камени делви. По времето на Христос много юдеи са се придържали към определените предписания за очистване, отнасящи се за свещениците (Изход 30:19,20; Марко 7:1-4). Мойсеевият закон не го е изисквал, но спазването на тези предписания е било знак за благочестив живот. Така напр. най-често преди храна за гостите е приготвяна вода за измиване на ръцете. За толкова важно събитие като сватбата е било необходимо осигуряването на съответното количество вода за очистителния ритуал. Фактът, че Исус изпълва с ново съдържание пригответните съдове за ритуални цели, посочва, че старите представи за очистване и правилно

поведение пред Бога претърпяват радикална промяна.

По две или три мери. Букв. Осемдесет до сто и двадесет литра. Удоволствието от виното не е било породено от алкохолизъм или злоупотреба с алкохол, на което отчасти ставаме свидетели в днешно време. Предлагането на вино по време на празник е бил обичаен израз на гостоприемство. Всеки е трябвало да участва в празника и да се наслади на щастливия ден. Огромното количество вино, което Исус осигурява за сватбата, Го представя в позицията на домакина, Който щедро и богато се грижи за Своите гости. Случилото се изпълва със съдържание притчите за сватбата и за новото вино от Марк 2:19-22. Новото вино, което предлага Исус, оформя празните, религиозни ритуали в нова връзка с Бога, преливаща от радост и благословение (срв. Йоан 1:16). Празникът и изобилието на вино изобразяват типична картина от Стария завет, описваща радостта на освободения Божий народ (Исаия 25:6; 55:1-2). Този празник започва сега, защото Христовото присъствие вече е реално.

2:9. Настойникът не знаеше, откъде беше виното. Също често срещан мотив в Евангелието от Йоан. Само неколцина избрани осъзнават, кой всъщност е Исус. Други наистина Го виждат, но не могат да Го познаят.

Повика младоженеца. Сватбеният празник обикновено се е състоял в дома на младоженеца или на неговите родители. Младоженецът е носел отговорността за планирането и протичането на празненството.

2:10. Всеки човек слага първо доброто вино. Обикновено в началото на празника е сервирано най-доброто вино, защото тогава гостите са имали възможност да го оценят най-добре. По-късно, когато хората вече не са обръщали голямо внимание на това, се е поднасяло по-евтиното вино. Виното в описания текст е било от толкова високо качество, че настойникът на празненството си помисля, че по неизвестна причина младоженецът е объркал обичайния рег.

2:11. Това чудо. Букв. знамение. Докато останалите евангелисти описват Христовите чудеса като мощни дела, Йоан предпочита да говори за знамения. Заедно с това читателите на неговото Евангелие приемат предизвикателството добре да осмислят значението на тези събития, свидетелстващи за действието на Самия Бог, и така да повярват в Исус Христос. Чрез конкретното дело знаменията ни насочват към новата духовна реалност, чиято основа е Христос.

Яви славата Си. Докато настойникът на празненството пропуска да опита откъде се е появило доброто

вино, учениците осъзнават, кой стои зад всичко това. За първи път те виждат проявлението на Божията слава в Исус. Чудото става реалност чрез Христовите думи, които носят силата на Твореца, и илюстрира думите на Йоан 1:14, където се казва: "И Словото стана плът..." Щедрото осигуряване на огромно количество вино и превръщането на печалната

реалност в богатство и изобилие онагледява думите на Йоан 1:16: "Ние всички приехме от Неговата пълнота и благодат върху благодат." Чудото се отнася до водата, приготвена за ритуални измивания, което трябва да ни подсказва, че с Исус започва ново време. Той заменя ритуалните форми на юдейско благочестие с личната, животворяща връзка с Бога.

8 Исус нахранва множеството

Марк 6:30-44

³⁰ И апостолите се събраха при Исус и Му разказаха всичко, каквото бяха извършили и каквото бяха поучавали. ³¹ А Той им каза: Елате вие сами на уединено място насаме и си починете малко. Защото мнозина идваха и си отиваха; и нямаха време даже да ядат. ³² И отидоха с ладията на уединено място насаме. ³³ А като отидоха, хората ги видяха и мнозина ги познаха; и от всички градове се стекоха там пеша и ги изпревариха. ³⁴ И Исус, като излезе, видя едно голямо множество и се смили над тях, понеже бяха като овце, които нямат пастир; и започна да ги поучава за много неща. ³⁵ И понеже беше станало вече късно, учениците Му се приближиха при Него и казаха: Мястото е уединено и вече е късно. ³⁶ Разпусни ги, за да отидат по околните

колиби и села и да си купят нещо за ядене. ³⁷ А Той в отговор им каза: Дайте им вие да ядат. А те Му казаха: Да идем ли да купим хляб за двеста пеняза и да им дадем да ядат? ³⁸ А Той им каза: Колко хляба имате? Идете и вижте. И като разбраха, казаха: Пет хляба и две риби. ³⁹ Исус им заповяда да насядат всички на групи по зелената трева. ⁴⁰ И те насядаха на редици – по сто и по петдесет. ⁴¹ И като взе петте хляба и двете риби, Исус погледна към небето и благослови. После разчупи хлябовете и даваше на учениците да слагат пред тях; раздели и двете риби на всички. ⁴² И всички ядоха и се наситиха. ⁴³ И вдигнаха дванадесет пълни коша с къшеи хляб, също и от рибите. ⁴⁴ А онези, които ядоха хлябовете, бяха пет хиляди мъже.

Въведение

(15-20 минути)

(Изберете един или два въпроса.)

- Колко дълго досега сте успели да преживеете без храна? Каква беше причината за това?
- Какво меню ще изберете, ако сте отговорни за нахранването на 5000 души (напр. по повод мероприятие в Църквата)? Как бихте организирали този празник?

- Как си отпочивате след изморителен ден?

Импулси за разговор

(30-40 минути)

- След уморителните дни, прекарани в проповядване по прашните пътища на Израел, Исус пожела да се погрижи за почивката на Своите ученици. Как бихте отвърнали на това предложение, ако бяхте на мястото на учениците?
- Щом групата пристигна на избраното място за почивка, там вече се бе

насъбрало голямо множество от хора. Какво си помисли в този момент Христос за хората? Какви мисли завладяха учениците?

- Как реагираха учениците на оправеното предизвикателство от страна на Христос да нахранят човешкото множество?
- Представете си, че получавате задачата да съберете излишната храна. Какви мисли ще Ви споделят в този момент?
- Попадали ли сте някога в ситуацията на учениците, когато сте почувствали напрежението и товара на поетото задължение, което изцяло надхвърля Вашите възможности? Какво предприехте в този момент?
- В лицето на кои проблеми и нужди осъзнавате особено болезнено границите на Вашите възможности? Открива ли настоящата библийска история нови хоризонти пред Вас?
- Какво бихте предприели през следващите дни, ако знаехте, че ще Ви помогне да се справите с границите на Вашите възможности? Какво би Ви попречило да изпълните намерението си?

Размяна на мнения и молитва

(15-30 минути)

- Какъв ще бъде Вашият отговор, ако още утре Бог Ви възложи определена задача във Вашия град?
- В коя област от Вашия живот се нуждаете от подкрепа и насърчение в молитва?

Разяснения

Общ поглед. Чудото на умножаване на хляба и рибите, за която се говори в тази глава, заема особено място сред останалите Христови чудеса. Това е единственото чудо, което се споменава във всички четири Евангелия. По тази причина не бива да подценяваме неговото значение. С тази история Марк ни въвежда в третата част от своето Евангелие (Марк 6:30-8:30). В началото (1:14-4:34) учениците виждат в Исус единствено изключително надарен духовен Учител. Във втората част Исус разкрива Своята удивителна власт, която предизвиква страх и изумление. В настоящата трета част учениците познават Исус като Месия (8:27-30). Тяхното разбиране за Христос все повече расте. Третата част се разделя на два паралелни разказа. И двата ясно ни показват, че целта на чудото е да помогне на учениците да осъзнаят истинската Христова същност (доколкото въобще е възможно да разберат това преди Неговата смърт и възкресение). Първият разказ (6:30-7:37) започва с нахранването на петте хиляди души и завършва с изцелението на глухонемия; вторият (8:1-26) бележи началото си с нахранването на четирите хиляди и свършва с изцелението на слепеца. И в двете части пред очите на читателя се разкрива неспособността дори на самите ученици да осъзнаят Този, Който действа между тях. Сякаш самите те са глухи, слепи и неми и се нуждаят от чудо, за да вникнат в личността на Христос.

С разказа за чудото на нахранването на множествата Марк усилено започва да разкрива Христовата идентичност.

мичност. При това евангелистът не говори открито и еднозначно, а използва символичен език. Доказателство за това е двойното описание на чудото с нахранването на множествовата. Нима един разказ не би бил достатъчен да ни убеди в способността на Исус в осъществяването на подобно чудо?! Двата разказа обаче съдържат различни символични подробности. Така например чудото с нахранването на петте хиляди е изпълнено със сравнения, които хвърлят светлина върху значението на Христос за народа Израел. Разказът за нахранването на четирите хиляди от своя страна има същото значение, насочено обаче към езичниците.

Символите, които откриваме в описанието за нахранването на петте хиляди, загатват за Мойсей и Давид. По този начин Исус ни се разкрива като новия Мойсей или втори Давид. Той е описан като Месия, като отдавна жадувания и най-после дошъл Цар над Израел. Изповедта на Петър (8:39) в края на пасажа ни показва, че учениците са разбрали значението на сравненията. За тях вече няма съмнение, че Исус е Месията.

6:30. След своето пристигане учениците разказват на Исус за преживяванията по време на пътуването. До този момент те са проповядвали, прогонвали зли духове и изцелявали в селата в Галилея (6:7-12).

Апостолите. Думата "апостол" означава "изпратен". Марк използва това понятие само на това място. Тук нейното значение не е свързано с определено звание, а преди всичко с описание на извършеното от страна

на учениците. Исус ги беше изпратил с мисионерска заповед (стих 7) и те току-що се бяха върнали именно от това пътуване.

6:31. Починете си малко. Сам Исус приканва Своите ученици да отделят време за почивка, макар че толкова неотложни задачи предстоят да бъдат изпълнени (срв. 1:35).

6:33. Стекоха се. По някакъв начин множеството разбира намерението на учениците да прекосят езерото с лодка (срв. 4:35-36) и решава да ги последва пеша по брега. Не бива да забравяме, че едновременно с това лодката не се е джирила на голямо отстояние от бреговата ивица, имайки предвид че най-широката част на езерото е 12 км. Заобикаляйки езерото, хората в крайна сметка успяват да достигнат до мястото, където лодката излиза на сушата. Тълпата непрекъснато се увеличава, присъединявайки към себе си жителите на околните села.

6:34. Овце без пастир. Овцете са безнадеждно загубени, лишени от закрилата на своя овчар. Не могат да се отбраняват, обречени са на изтребление от хищниците. Използваното сравнение ни връща към Числа 27:15-17, където Мойсей говори за онези, които ще се превърнат във водачи на Божия народ след неговата смърт. "Мойсей говори на Господа: Господ, Бог на духовете на всяка твар, нека постави над обществото човек, който да излиза пред тях и който да влиза пред тях, който да ги извежда и който да ги въвежда, за да не бъде Господното общество като овце,

които нямат пастир.“ Освен това Христовите думи напомнят за Йезекиил 34, където Бог обещава да се погрижи за Своите “овце” и да им изпрати овчар като Давид. “Ще поставя над тях един пастир, слугата Си Давид, който ще ги пасе, той ще ги пасе, и той ще им бъде пастир” (Йезекиил 34:23). Това е първото от многобройните сравнения, които обозначават връзката между Исус, Мойсей и Давид. Единствено в образа на Исус молитвата на Мойсей и пророчеството на Йезекиил се превръщат в реалност. Исус по несравним начин изпълнява посланието на Мойсей и Давид – двамата велики герои на Израел.

6:35. Учениците са изправени пред непреодолим проблем. Как да успеят да осигурят храна за толкова много хора?!

6:36. Разпусни хората. Учениците са успели да измислят единствено това решение. Хората сами трябва да се погрижат “да отидат по околните села и колиби да си купят нещо за ядене.” Предложението не блести с особена логика, защото в малките села едва ли може да се намери достатъчно храна за огромното множество от хора.

6:37. Дайте им вие да ядат. Исус ги поставя пред предизвикателството да се изправят пред едно съвсем различно в своята същност решение. Отговорът на учениците разкрива тяхната абсолютна неспособност да съзрат онова, което очаква техният Учител. Христовите думи (както и цялата случка) напомнят за IV Царе

4:42-44. Библията ни разказва, че в подобна ситуация пророк Елисей е нахранил по чуден начин сто изгладнели мъже с двадесет малки хляба. Разкривайки Христовата същност, евангелистът отново се позовава на герой на вярата от Стария завет, в чийто живот Господ е изявил Своята сила.

Да идем ли да купим за двеста пеняза. Както и при бурята в морето, така и сега учениците не очакват, че Исус ще реши възникналия проблем по чуден начин. Единственият изход от възникналата трудна ситуация според тях е купуването на несметно количество хранителни продукти. Възможните разходи обаче многократно надхвърлят техните възможности.

Да купим. Невероятно учениците не разполагаха с такава огромна сума в общата каса и едва ли биха я пожертвали за разрешаването на проблем от подобен род. Реторичният им въпрос преди всичко навява нотка на сарказъм. Това не е единственият случай, в който учениците дадоха воля на своето разочарование от на пръв поглед неразумното поведение на Исус (4:38). И двата отговора, за които четем в този стих (ст. 37), изразяват раздражението на учениците.

6:39. На групи по зелената трева. Твърде нагледното описание, на което ставаме свидетели в евангелието на Марк, ни води до заключението, че разказът е предаден от очевидец. Използваната дума “групи” може да бъде заменена с “лехи”. Хората са насядали върху зелената трева, облечени в своите разноцветни грехи. Насъбралото се множество в този

момент може би е изглеждало като огромна цветна леха. Най-вероятно описаната случка се е случила в средата на април, тъй като само тогава тревата е зелена. Нагледните елементи едновременно с това са наситени с дълбоко значение. В стила на изразяване на евангелист Марк почти няма да открием описателни прилагателни (като например тук думата "зелена"). Фактът, че той изоставя своя обичаен стил на разказване, предполага, че съзнателно цели да насочи вниманието на читателя към Псалм 23:2, където Давид сравнява Бог с Добрия пастир, който води своето стадо на "зелени пасища". Така Марк отново насочва вниманието на читателя към месианската същност на Исус.

6:40. На групи по сто и по петдесет. По време на пътуването през пустинята Мойсей бе разделил народа по удобен начин (Изход 18:21).

6:41. Пет хляба. Става дума за малки кръгли пшенични или ечемични хлябове. Имайки предвид склонността на Марк към символични сравнения, това навежда читателя евентуално към поученията на петте Мойсееви книги – още една връзка между Исус и Мойсей. Заедно с това Исус постъпва именно като Мойсей, който нахранва изгладените множества в пустинята (Изход 16; Числа 11).

Двете риби. Най-вероятно става дума за пушена или консервирана риба.

Благослови. Една широко разпространена юдейска молитва, която хората са произнасяли преди храна,

гласяла: "Благословен да си Господи, Боже наш, Господар над всичко, Който произрастваш храна от земята."

Благослови, разчупи, даде. Марк недвусмислено обръща вниманието ни към Господната трапеза. Както в описанието на раздаването на Господната трапеза (14:22), така и тук са използвани същите думи: "Исус взе хляб и като благослови, даде им..." По този начин Павел описва Господната трапеза в I Коринтяни 11:23-24: "Господ Исус през нощта, когато беше предаден, взе хляб, и като благодари, разчупи и каза: Това е Моето тяло, което е разчупено за вас, това правете за Мое възпоменание." Подобно на Господната трапеза, нахранването на множествата е предвкушване на големия месиянски празник, на който е поканен целият Божий народ.

6:42. Всички ядоха и се наситиха. Като по чудо огромното множество се нахранва с пет хляба и две риби. Изобилното, великодушно нахранване на множествата чрез Божията намеса подтиква към прослава на Бога, както се бе случило преди столетия при пророк Елисей (IV Царе 4:44).

6:43. Дванадесет. Използвайки числото "дванадесет" Марк ни напомня за дванадесетте Израилеви племена. Всеки от учениците се връща с пълна кошница. Изобилието олицетворява пълнотата на благословието, идващо с Исус.

Кошници. Става дума за малки върбови кошници, използвани често от юдеите по време на пътувания за съхранение на хранителни продукти, с чиято

помощ се предпазвали от изкушението да консумират храни, жертвани на езическите идоли.

6:44. Мъже. Думите на Матей 14:21 ни

показват, че освен мъжете са присъствали много жени и деца. Реалният брой на нахранилите се многократно надвишава числото 5000.

9 Исус укротява бурята

Марк 4:35-41

³⁵ И в същия ден, когато се свечери, Исус им каза: Да минем на отсрещната страна. ³⁶ И като отпратиха народа, взеха Го със себе си в ладията, така както беше; и имаше други ладии с Него. ³⁷ И се разрази голяма буря и вълните заливаха ладията, така че тя вече се пълнеше с вода. ³⁸ А Той беше на задната част, заспал на възглавница; и те Го събудиха и Му казаха:

Учителю! Нима не Те е грижа, че загибаме? ³⁹ И Той, като се събуди, смърти вятъра и каза на езерото: Мълчи! Утихни! ⁴⁰ И вятърът престана и настана голяма тишина. Тогава им каза: Защо сте страхливи? Още ли нямате вяра? ⁴¹ И голям страх ги обзе; и те си казаха един на друг: Кои ли е Този, че и вятърът, и езерото Му се покоряват?

Въведение

(15-20 минути)

(Изберете един или два въпроса.)

- Спомнете си къде във Вашето гетство сте намирали скривалище по време на буря.
- Попадали ли сте досега в бедствие по време на буря?
- Кои във Вашето семейство запазва най-голямо спокойствие, когато връхлетят "бурите на живота"?

Импулси за разговор

(30-40 минути)

- Защо Исус предложи на учениците да се отправят на път с лодка по езерото?
- Какво бихте предприели, ако се намирате в този момент в потъващата лодка?

• Каква беше истинската причина, накарала учениците да събудят Исус?

• Какви чувства са вплетени във въпроса на Исус: "Защо сте страхливи?" Раздразнение, разочарование, неспокойство или просто любопитство?

• Над какво демонстрира Исус Своята сила в извършването на това чудо?

• В какво се различава страхът на учениците от бушуващата буря и страхът, който изпитаха в края на разказа?

• Как бихте описали своя живот в момента, ако се позовете за сравнение върху картината на бурята?

- Нося се по гладката морска повърхност.
- Бурята ме връхлита.
- Трябва да изгребвам водата от лодката.
- Разтребване на останките след буря.

- “Мълчи! Утихни!” За коя област от Вашия живот биха се отнасяли настоящите думи, ако Христос се обърне днес към Вас?

Размяна на мнения и молитва

(15-30 минути)

- Натрупвайки опитности във вярата, справяте ли се по-лесно с “буриите на живота?”
- В коя област от Вашия живот се нуждаете от подкрепа и насърчение в молитва?

Разяснения

Общ поглед. С настоящото разглеждане се обръщаме към нова категория от природни чудеса: Исус укротява стихииите на природата. До този момент природните чудеса обхващат само ограничена област от човешкия живот – водата в делвите се превръща във вино, а броят на хлябовете многократно се увеличава. В разглеждания пасаж обаче Исус се изправя срещу бушуващата буря, която се е разпростряла над цялото езеро. Едва днес учените стигат до заключението, че природните сили не могат да бъдат контролирани. Човекът е в състояние единствено да предвижда проявлението на подобни бури и да проследява техния път, но силата да окаже влияние върху тяхното развитие не лежи в неговата ръка. През последните години учените съумяват да проследят физическото изригване на вулканите, но ще бъде глупаво от наша страна, ако си помислим, че ще успеят да ги накарат да “заспят”. Природните феномени като урагани, земе-

тресения и вулканични катастрофи освобождават в атмосферата огромни количества енергия, в сравнение с които бледнеят дори ужасяващите бомби, сътворени от човека.

Настоящият библейски пасаж поставя началото на нова част в Евангелието на Марк.

До този момент както враговете, така и поддръжниците на Христос виждаха в Него само великия Учител. Исус не беше типичният равин. Той недвусмислено се отличаваше от останалите по начина, по който поучаваше насъбралото се множество (1:27), изцеляваше болните с пълна власт от Бога (1:34) и заповядваше на злите духове (1:39). Въпреки това както противниците, така и учениците Му се залязваха, че в общи линии могат да преценят Този, Който бе застанал срещу тях – великият учител. По тяхната преценка Исус все още се вписваше в образа на равина. Настоящото чудо е първото от четирите природни чудеса, които разрушават погрешната представа на хората за Исус. Оттук нататък в образа на Исус се забелязва една съвсем нова “страна”. Досегашните описания на чудеса в Евангелието на Марк се отнасят преди всичко за изцеления и изгонване на зли духове, които със сигурност са спечелвали вниманието на околните, но при всички случаи са били сравними с делата на някои от равините. Сега обаче Исус открива Своята власт над природните стихии и дори над смъртта. Тези четири чудеса разкриват уникалността на Христовата личност. Учениците преживяват на дело Христовата власт над природните стихии (4:35-41), над най-ужасната форма на обладаване от силите на

тъмнината (5:1-20), над хронични, очевидно нелечими болести (4:24-34) и дори над самата смърт (4:21-24;36-43). Никой от останалите равни не се е изявявал по подобен начин. В края на разказа учениците осъзнават, че Исус не е само велик Учител, а пророк. Това е най-добрият начин, по който могат да опишат своите преживявания. Нека не забравяме, че веднъж Исус също използва това описание за Самия Себе Си (6:4, срв. също 6:14,15).

4:35. В същия ден, когато се свечери.

Описаните събития са завършек на един ден, изпълнен с поучение на брега на езерото. Настоящият откъс започва от 4:1, откъдето разбираме, че Исус поучава от лодката насъбралия се народ на брега на езерото. Тази мярка най-вероятно е била необходима, имайки предвид непрекъснато увеличаващото се човешко множество, което Го е притискало, защото хората са искали да се докоснат до Исус (срв. 3:9,10). Подобно държание е било напълно разбираемо. Всеки страдащ и болен в древността, когато са липсвали всякакви здравни заведения, болнична помощ и ефективни медикаменти, би опитал всичко, само да успее да се докосне до Исус с надежда, че ще получи изцеление. Освен това процесът на говорене от езерото в посока към насъбралото се множество по естествен начин увеличава силата на гласа. В края на деня, когато настъпва време за отпътуване, Исус просто остава в лодката. Групата се отправя към вътрешността на езерото по залез-слънце.

4:36. Имаше групи ладии с Него. В повнататъшното развитие на разказа

тези ладии вече нямат никакво значение за нас. Те обаче са споменати като отделни детайли в разказа на Марк, но не могат да бъдат намерени в останалите Евангелия (Матей 8:23-27; Лука 8:22-25). Причината може се крие в простия факт, че Марк най-вероятно черпи своята информация от очевидци.

4:37. Голяма ветрена буря. Генисаретското езеро е дълбоко лежащо сладководно езеро с дължина около 20 км и ширина 12 км. То има овална форма и в своята северна и западна част е заобиколено от хълмове. Спускащите се от високите хълмове силни ветрове към морето са се завихряли в тази естествена котловина и дори и днес изненадващо връхлитат над езерото.

Вълните заливаха ладията, така че тя вече се пълнеше с вода. С това кратко описание Марк рисува бедствена картина. Лодката е връхлетяна от голяма опасност. Тя вече не се поддава на управление и водата заплашва да я потопи. В този момент най-важното за учениците е да напрежат всички сили, за да изгребват водата от лодката.

4:38. Исус спеше в задната част на лодката. В Стария завет спокойният сън е разглеждан най-вече като знак за доверие към Бога (срв. Псалм 4:8). Едновременно с това сънят на Исус е следствие от изморителния ден. Исус спи в задната част на лодката, където иначе обикновено е стоял този, който е управлявал плавателния съд.

Учителю. До този момент учениците считат Исус само за посветен равнин.

Нима не Те е грижа, че загиваме? Учени-

ците са завладени от ужасен страх. Вълните заплашват да потопят лодката. По време на връхлетялото ги бедствие е необходима помощта на всеки, за да бъде изгребвана водата от лодката, но Исус като че ли не забелязва нищо и продължава спокойно да спи. Учениците разбуджат Исус, порицавайки Го грубо. (Марк не премълчава множеството действия на учениците, с които в никакъв случай не могат да се похвалят; срв. 5:31; 6:37; 8:4).

4:39. Вместо да помогне на Своите ученици при изгребването на водата от лодката, Исус започва да вятъра и на вълните да утихнат и те Му се подчиняват. Така Той доказва Своята сила над природните стихии по същия начин, по който Сам Господ прави това (Псалм 65:7; 106:9). Подобно дело съвсем не е било по силите на обикновените равнини.

Мълчи! Гръцкият израз напомня за обръщението към непослушно куче, на което се караме и поставяме намордник, или за диво животно, което трябва да бъде завързано. Исус използва същите думи, когато изгонва злия дух (1:25). Словото е достатъчно – и развилнените стихии се смълчават.

4:40. Голяма тишина. Действително се е случило чудо. Когато Исус започва да говори, нищо в заобикалящата обстановка не показва, че бурята ще утихне и вълните ще се успокоят. Малко по-късно езерото изцяло е завладяно от бушуващата стихия, а в следващия миг водата се стеле гладка и спокойна. Действията на Христос отразяват твърденията на Стария завет, че Господ владее над унищо-

жителните стихии за хората в древноста (Псалм 65:7; 89:9; 106:9; 107:23-32). Най-ясният пример за Божията власт над водната стихия е разделянето на Червено море, когато израелтяните можаха да преминат по сухо на отсрещната страна.

Страхливи. Някои от учениците по професия бяха рибари и ясно можеха да оценят опасността от подобна буря. Техният страх бе напълно уместен, имайки предвид заплахата за живота им, която бе надвиснала над тях. Веднага след като Исус показва властта Си над водната стихия, страхът на учениците се премества от бурята и се превръща в ужас, породен от Христовите действия. Изплашени са от нещо непознато и неочаквано, за което досегашният им опит по никакъв начин не може да им помогне да осъзнаят случилото се.

Още ли нямате вяра? Вярата означава доверие в Божията помагача сила, която се проявява и действа чрез Христос. Макар че до този момент Исус все още не е извършил друго подобно чудо над физическите закони, учениците би трябвало да се поучат от тайната на Божието царство. Тази тайна се състои в идеята, че Божието царство идва сред нас в личността и служението на Господ Исус Христос. Чудото принуждава учениците да осъзнаят в нова светлина всичко видяно и чуто за Исус до този момент: Какво е казал или направил Исус, че да можем да предположим Кои е Той наистина?

4:41. Голям страх ги обзе. Страхът отстъпва място на ужасяването. По

същия начин се чувства човек, станал свидетел на непозната, всесилна стихия или бедствие – логична реакция от среща със силите на тъмнината, с ангел или отговор на друга, съвсем чужда за човешкото съществуване, свръхестествена и всемогъща опитност.

Кой е Този? Ключов въпрос, който преминава през цялото Евангелие от Марк. Насъбралото се множество в синагогата, когато Исус извършва Своето първо чудо (1:27), търси отговора му. Религиозните водачи на народа също се питат за това (2:7; 3:22). Сега учениците осъзнават, че не са разбрали, кой е наистина Исус. Само читателите на Евангелието (1:1), Господ (1:11) и силите на тъмнината (1:24,35) осъзнават Неговата истинска идентичност. Останалата част на Евангелието от Марк описва как учениците превъзможват своите погрешни представи за Исус и стъпка по стъпка осъзнават Неговата истинска същност.

Чудото в Евангелието на Марк обръща вниманието на тайната на Христовата личност. С негова помощ Марк най-вероятно отправя още едно предзвукателство към своите първи читатели, които точно по това време са подложени на преследвания. Сравнението между учениците в лодката и Христовата църква, живееща в страх от гонения, е ясно за всички (Още в ранните години корабът като предмет на изкуството вече се е превърнал в символ на Църквата). Щом Исус е при Своята църква, никога не бива да се съмнява в Неговата сила и да се страхува дори в моментите, когато всред преследванията или останалите опасности на живота не

може веднага да усети Неговата помощ.

Чудо или суеверие

К. С. Луис

Някои се опитват да обезсмислят природните чудеса, представяйки ги като суеверията на хора, живели в годините преди научните открития, които все още не са знаели нищо за физическите закони. К. С. Луис отговаря на подобни обвинения по следния начин:

Можем да чуем хората да говорят: "Първите християни са вярвали, че Христос е роден от девица, но едва ли тогава са знаели, че подобно твърдение е невъзможно от научна гледна точка." Хора с подобна често срещана нагласа като че ли имат представата, че вярата в библейските чудеса в онова далечно време се е пробуждала тогава, когато хората не са били в състояние да си обяснят действието на природните закони и по тази причина приемали чудесата като логическо обяснение на случилото се. Ако за момент поразсъждаваме върху подобно твърдение, ще разберем каква безсмислица се крие зад него (историята с раждането от девица е особено сполучлив пример): Когато Йосиф разбра, че жена му очаква дете, съвсем естествено реши да я напусне. Защо? Защото той знаеше също толкова добре като всеки съвременен гинеколог, че по обичайните закони на природата една жена очаква дете само тогава, когато е прекарала нощта с мъж... Ако в наши дни същият смисъл се крие в аргумента "Научно

погледнато това е невъзможно“, Йосиф би отвърнал по същия начин: В човешката история това е било винаги невъзможно, познато като невъзможно, но като че ли в този особен случай обичайният ход на природата се е променил или се е допълнил чрез някаква сила, която стои над самата нея. Когато най-после Йосиф осъзнава, че бременността на неговата годеница е следствие не от разпуснат живот, а чудо от Бога, съзира в него противоречие с обичайния ход на природата. Всички чудеса ни убеждават в този факт. Четейки библейските истории, ние ще станем свидетели, че чудесата предизвикват страх и учудване (истинското значение на думата “чудо”). Те са считани за доказателства за проявлението на свръхестествена сила. Ако нашите предци не бяха възприемали чудесата като противоречие на физическите закони, как щяха да имат очи за съществуването на свръхестественото? Ако не бяха ги осъзнавали като изключение от обичайните правила, как тогава чудесата до такава степен са били в състояние да предизвикат тяхната изненада? Та нима въобще е възможно каквото и да е да получи определението “изключение”, без преди това да е познато самото правило?! Ако някога са живели хора, които са нямали дори най-малката представа от природните закони, следователно не би трябвало да имат и представа за същността на чудесата. Те не биха събудили почти никакъв интерес в тях дори тогава, когато чудото се случваше пред очите им ...

Вярата в чудесата не само не почива върху непознаването на природните

закони, напротив – тя е основана именно върху тези природни закони ... В този смисъл бихме се заблуждавали, ако възприемем идеята, че научно-техническият прозрес представлява пречка в желанието ни да повярваме в чудесата. Ние винаги сме знаели, че чудесата противоречат на естествено протичане на процесите. Ние все още знаем, че те са възможни само при едно условие – съществуването на сила извън самата природа.

Така изглежда простата обосновка на настоящия въпрос. Времето, прозресът, науката и цивилизацията не са били в състояние да я повлияят и в най-малка степен...

В случай че чудесата ни бъдат представени като нормални събития, тогава развитието на науката, чиято главна цел всъщност е да открие обичайния ход на природните процеси, ще прави все по-трудна и по-трудна нашата вяра и най-после ще я представи като невъзможна... До този момент обаче никога дори не се е опитал да ни убеди във възможността за доказване на непорочното зачатие или ходенето на Исус по водата по емпиричен начин. Ако още в момента на своето проявление дадено събитие е определено като особена изява на свръхестествените сили, дори и напредналите природонаучни изследвания не биха били в състояние да потвърдят или оспорят неговата истинност. Причината за нашата вяра или неверие днес са същите, които са мотивирали човека и преди две или три хилядолетия.

(К. С. Луис, “Възможно – вероятно – немислимо?”, Издателство “Брунен” Базел и Гисен, 1990)

10 Исус върви върху водата

Матей 14:22-36

²² И начаса Исус накара учениците да влязат в ладията и да отидат преди Него на отсрещната страна, докато Той разпусне народа. ²³ И като разпусна народа, изкачи се на хълма да се помоли насаме. И като се свечери, Той беше там сам. ²⁴ А ладията беше вече насред езерото, блъскана от вълните, защото вятърът беше насрещен. ²⁵ А в четвъртата стража на нощта Той дойде при тях, като вървеше по езерото. ²⁶ И учениците, като Го видяха, че ходи по езерото, се смутиха и мислеха, че е призрак, и от страх извикаха. ²⁷ А Исус веднага им проговори: Дерзайте! Аз съм; не бойте се! ²⁸ И Петър Му отговори: Господи, ако си Ти, кажи ми да дойда при Теб по

водата. ²⁹ А Той каза: Ела! И Петър слезе от ладията и вървеше по водата, за да иде при Исус. ³⁰ Но като видя силния вятър, уплаши се и като потъваше, извика: Господи, избави ме! ³¹ И Исус веднага протегна ръка, хвана го и му каза: Маловерецо, защо се усъмни? ³² И като влязоха в ладията, вятърът утихна. ³³ А онези, които бяха в ладията, Му се поклониха и казаха: Наистина, Ти си Божи Син. ³⁴ И като преминаха езерото, дойдоха в Генисаретската земя. ³⁵ И когато местните мъже Го познаха, разпратиха по цялата онази околност и доведоха при Него всички болни; ³⁶ и Го молеха да се допрат само до полата на грехата Му; и колкото се допряха, се изцелиха.

Въведение

(15-20 минути)

(Изберете един или два въпроса.)

- Спомняйки си за Вашето детство, имало ли е между Вашите приятели някой истински смелчага?
- Кое е най-безразсъдното и лудешки смело преめждие, което някога сте предприемали (опитвали)?
- В случай че имате опит с корабоването – разкажете за най-впечатляващия Ви спомен.

Импулси за разговор

(30-40 минути)

- С какво настоящият разказ припомня за нахранването на множествата, което в хронологичен ред стои непосредствено преди библейския пасаж? Какво кара Исус да напусне човешката тълпа и да отпътува? (Срв. Разясненията към 14:22.)
- Ако бяхте на мястото на учениците в лодката, какво бихте си помислили при странната гледка на някой, който се приближава към Вас по вълните?
- Какво е Вашето мнение относно поведението на Петър в настоящата

история? Напомня ли Ви с нещо за Вас самите?

- В какви аспекти се различава разглежданото чудо от укротяването на бурята, върху което спряхме вниманието си в част 9? До каква степен срещате трудност да повярвате, че Исус е вървял по вълните?

- “Господи, ако си Ти, кажи ми да дойда при Теб по водата.” Какво значение влагате в думите на Петър? В какво се състои неговата молба?

- Какво кара Петър да потъне?

- Обичате ли да рискувате? Каква е степенята на риск, който сте готови да поемете? Бихте ли могли да го илюстрирате с помощта на сравнение или житейски пример?

- Съществува ли според Вас връзка между вярата и готовността за поемане на рискове?

- Можете ли да споделите, че в определена област от Вашия живот Господ Ви отправя покана да напуснете сигурната и удобна лодка и да се опитате да “отидете при Него по водата”?

Размяна на мнения и молитва (15-30 минути)

- Какво най-много цените в тази група?

- Съществува ли област в живота Ви, за която бихте поискали подкрепа в молитва?

Разяснения

Общ поглед. В края на разказа за нахранването на множествата Матей, Марк и Йоан спират вниманието си върху разглежданото чудо (Лука не го споменава). Откъсите в отделните Евангелия се различават в някои детайли (Марк напр. изключва опита на Петър да върви по водата) и в заключенията, до които искат да доведат своите читатели. Матей обръща внимание не върху отделното чудо, а на цяла поредица от такива. Евангелистът тясно обвързва пасажа с разказа за нахранването на петте хиляди с пет хляба и две риби. След това ни разказва, как Христос върви по водата (14:25). На трето място следва чудото, според което Петър също успява да крачи по вълните (може би много по-учудващо по същността си от останалите чудеса). Способността на Исус да върви върху водата е необикновена, но едновременно с това сме станали свидетели на Христовата власт над природата и като че ли вече не сме до такава степен изненадани от поредното доказателство за Неговата забележителна мощ. За нас обаче е поразителен фактът, че Исус е в състояние да разпростре тази способност и върху останалите (14:29). В заключение Матей ни разкрива, че много болни намират изцеление само защото са се докоснали до полата на Неговата дреха.

14:22. Докато разпусне народа. Както Матей, така и Марк не счита за необходимо да съобщи причината, поради която Исус прекратява мол-

кова прибързано Своята проповед. Само Йоан споменава за това (Йоан 6:14-15). Вероятно насъбралото се множество е възприело чудото с нахранването като знак, че Исус действително е царственият Месия, Който народът очаква от дълги години. Въодушевена до крайна степен от своето прозрение, тълпата се опитва да Го провъзгласи за цар, който трябва да застане начело на съпротивата срещу римските поробители. Исус изпраща учениците пред Себе Си, за да не пострадат в суматохата или да не бъдат "заразени" от фалшивите очаквания към идващия Месия.

14:23. Изкачи се на хълма, да се помоли насаме. Всред изключителния триумф Исус изоставя възхвалящата Го тълпа и се оттегля за молитва на уединено място. Незабавно подновява Своята органична връзка с Небесния Отец, Който е извор на Неговата сила.

14:24. Блъскана от вълните. Природните стихии с нова сила се надигат срещу учениците. (Срв. Разясненията към част 9.)

14:25. В четвъртата стража на нощта. В римската армия геноноцието е разделено на отрязъци според смяната на караула. Четвъртата стража е обхващала времетраене от 3.00 ч до 6.00 ч. Изхождайки от идеята, че учениците са тръгнали на път в късния следобед, можем да предположим, че по това време на нощта вече седем или

повече часа се борят срещу бушувачата буря.

Исус гоїге при тях, като вървеше по езерото. Въпреки че Исус вече ясно бе изявил, че притежава авторитет да заповядва над вятъра и вълните (Марк 4:39,41), Неговите действия все пак многократно надхвърлят очакванията на учениците.

14:26. Смутиха се и от страх извикаха. Учениците са завладени от ужаса, който връхлита върху човешката личност тогава, когато се сблъсква с преживяване, диаметрално противоположно на здравата човешка логика.

Призрак. В античността морето е било възприемано като събирателно понятие на силите на хаоса и разрушението. Древните са го свързвали (особено през нощта) като място на пребиваване на демоните.

14:27. Дерзайте! Аз съм, не бойте се! Същински начин за изразяване от страна на Бога! Насърчението да придобият смелост е често срещана тема сред старозаветните пророци, защото Господ реално присъства сред Своя народ (Исая 41:10; 43:5; Йеремиа 1:8).

Аз съм! Най-просто можем да разберем това изречение като обяснение от страна на Исус, че не е призрак, от когото учениците се ужасяват. В Стария завет обаче това е името,

което Сам Господ дава за Себе Си (срв. Изход 3:1-14, където сред горящия храст Господ открива Своего име на Мойсей – Аз съм Този, Който съм.) Настоящата формулировка напомня за описателните думи “Аз съм”, които често срещаме в Евангелието на Йоан, но основаващи се преди всичко върху Божието име Йехова или думите на Исаия 41:4 – Аз, Господ, Аз съм.

Тези думи са от основополагащо значение, имайки предвид прогресивния начин, по който Исус се разкрива на Своите ученици. Исус не е само вторият Мойсей или новият Цар от потомството на Давид. Едновременно с това Той е Божий Син. Старият завет често говори за Господ като Един, Който върви по водите (Йов 9:8; 38:16; Псалм 77:19; Исаия 43:2,16). Така можем да заключим, че тук се касае не за откъснато, необикновено дело. Настоящият библейски пасаж ни дава да разберем, че в лицето на Исус откриваме Самия Господ. Това е откровението на Бога от Стария завет в личността на Исус Христос ... В Стария завет морето символизира пагубните сили на хаоса и смъртта, въставащи срещу управлението на Бога. Богословският извод от разглеждания стих гласи, че Бог потвърждава в образа на Исус Своята невиджана власт срещу унищожителните сили на тъмнината в тяхното последно убежище ... Всред чудото прозвучава Христовата прокламация: “Божието царство е дошло сред вас.”

14:28-32. Само в Евангелието на Матей

можем да открием сцената, в която Петър върви по водата. Тя разяснява величието на обещанието, насочено към Христовите последователи (14:28-29). Едновременно с това не премълчава и неспособността на учениците да се придържат здраво към това обещание по време на изкушения (стих 30) ... Най-вероятно Петър се явява представител на учениците в лодката и с това на Христовата църква, към която са отправени думите на евангелист Матей, сблъскваща се със същата опитност – да имаме дял в Христовата власт, въпреки че едновременно падаме в примката на съмнението и маловерието.

14:28. Господи, ако си Ти. Съюзът “ако” би трябвало да бъде преведена по-скоро с “тъй като”. Петър е сигурен, че вижда срещу себе си Исус, и моли да му позволи да Го последва. Той осъзнава, че ще бъде в състояние да се справи с тази иначе непосилна задача, щом Исус изрече това. Деянието на Петър ясно изявява същността на вярата – доверието в Исус подбужда към действие, независимо че понякога обстоятелствата около нас изглеждат невъзможни. Не става дума за лудешка смелост или необмислени постъпки, но за доверие, основано върху посланието на Евангелието, че Исус е верен на Своего Слово и ще закрия и пази всеки, който полага вярата си в Неговата ръка.

14:30. На пръв поглед изглежда, че Петър е на път да превърне невероятното си

желание в реалност. В този момент обаче ужасяващите обстоятелства, силният вятър и разбушваните вълни, заплашващи да връхлетят върху му, го карат да се усъмни в Христовите думи. Ето в този миг го виждаме как полита и започва да се клатушка.

Господи, избави ме! Викът на Петър за помощ обединява молбата на всички изпаднали в отчаяние. Петър полага цялата си надежда, че Христос ще се смили и ще го избави от поглъщащата водна стихия. Разказът на Матей вдъхва нови сили на всички, които са попаднали като Петър в капана на маловерието и се борят за живота си. Клатушкането, съмнението и отчаянието не изключват никого от възможността да потърси помощ при Христос. Напротив, надвисналата беда може да се превърне в повод да се обърнем с цялото си съществуване към Исус така, както постъпи и Петър.

14:31. Защо се усъмни? Истинският проблем на Петър не бяха заобикалящите го обстоятелства, а липсата на вяра въпреки обстоятелствата. Той все още не се беше научил да се доверява изцяло на Исус и Неговия авторитет.

Вятърът утихна. Настоящият стих не споменава изрично дали това се случва благодарение на конкретната намеса на Христос като напр. укротяването на бурята в Марк 4:39. Въпреки това си струва да обърнем внимание, че вятърът притихва едва в момента,

когато Исус се качва с Петър в лодката.

14:32. Наистина, Ти си Божий Син! Дори и тук учениците все още не могат в действителност да осъзнаят личността на Христос. (Вж. Матей 16:16.) На фона на двойното чудо на вървящите Христос и Петър по бушващите вълни, тяхното възкликание отразява по-скоро машиналната им реакция по отношение на току-що разигралата се сцена на свръхестествена власт. Опитват се да намерят подходящите думи, изразяващи изграденото мнение, че Исус е нещо повече от обикновен човек. В съзнанията им изплува подобен израз може би поради месиянския оттеньк на Неговите думи на поучение. Реакцията на учениците обаче помага на Петър да осъзнае и даде по-късно (в Матей 16:16) израз на собствената си изповед на вяра.

Божий Син. В Стария завет използваният израз описва избрания цар, поставен да управлява на Божието място над народа Израел (Псалм 2:6). В Новия завет е използван преди всичко във връзка с титлата Месия. Случилото се подчертава божественото призвание на Исус като Ходатай и Цар над Израел. В Него се откриват властта и авторитетът, абсолютно присъщи единствено на Бога.

14:34. Генисаретската земя. Вятърът е осушил предварително начертания план да опътват на север. Групата

е прекосила езерото и е достигнала до плодородната, гъсто населена долина на няколко километра югозападно от град Капернаум.

14:36. Да се горват само до полата на грехата Му. Този стих ни напомня за изцелението на жената от Марк 5:25-28. Полите на горната греха на равнините обикновено са били покрити с пискюли, символизиращи Божиите заповеди.

Най-вероятно народът е подхранвал своите магически представи и е смесвал религията със суеверни практики. Хората са приписвали на пискюлите определени тайнствени сили. Може би тук се крие причината, поради която Исус е считан за толкова могъщ, че дори и най-незабележителният контакт (докосването на полата на грехата Му) е бил достатъчен да подари изцеление.

11 Исус призовава Лазар от гроба

Йоан 11:1-3; 17-27; 38-47

¹ Един човек на име Лазар, от Витания, от селото на Мария и на сестра и Марта, беше болен. ² А Мария, чийто брат Лазар беше болен, беше онази, която помаза Господа с миро и избърса нозете Му с косата си. ³ И така, сестрите пратиха до Исус да Му кажат: Господи, ето този, когото обичаш, е болен.

¹⁷ И така, като дойде, Исус научи, че Лазар беше вече от четири дена в гроба. ¹⁸ А Витания беше близо до Йерусалим, на около петнадесет стадия; ¹⁹ и много от юдеите бяха при Марта и Мария, за да ги утешават за смъртта на брат им. ²⁰ А Марта, като чу, че идва Исус, отиде да Го посрещне; а Мария остана в къщи. ²¹ Тогава Марта каза на Исус: Господи, ако Ти беше тук, брат ми нямаше да умре. ²² Но и сега зная, че каквото и да поискаш от Бога, Бог ще Ти даде. ²³ Исус и каза: Брат ти ще възкръсне. ²⁴ Марта Му каза: Зная, че ще възкръсне при възкресението в последния ден. ²⁵ Исус и каза: Аз съм възкресението и животът. Който вярва в Мен, макар и да умре, ще живее. ²⁶ Никои, който е жив и вярва в Мен, няма да умре вовеки. Вярваш ли в това? ²⁷ Тя Му отговори: Да, Господи,

вярвам, че Ти си Христос, Божият Син, Който идва в света.

³⁸ А Исус, все още натъжен в Себе Си, дойде на гроба. Това беше пещера и на нея беше привален камък. ³⁹ Исус каза: Отвалете камъка. Марта, сестрата на умрелия, Му каза: Господи, смърди вече, защото от четири дни е в гроба.

⁴⁰ Исус и каза: Не ти ли казах, че ако повярваш, ще видиш Божията слава?

⁴¹ И така, отместиха камъка. А Исус повдигна очи нагоре и каза: Отче, благодаря Ти, че Ме послуша. ⁴² Аз знаех, че Ти винаги Ме слушаш; но това казах заради хората, които стоят наоколо, за да повярват, че Ти си Ме пратил. ⁴³ Като изрече това, извика със силен глас: Лазаре, излез навън! ⁴⁴ Умрелият излезе, с ръце и крака повити в саван и лицето му забрадено с кърпа. Исус им каза: Разпвийте го и го оставете да си отиде. ⁴⁵ Тогава много от юдеите, които бяха дошли при Мария и видяха това, което направи Исус, повярваха в Него. ⁴⁶ А някои от тях отидоха при фарисеите и им казаха какво бе извършил Исус. ⁴⁷ Затова главните свещеници и фарисеите свикаха съвет и си казваха: Какво правим ние? Този Човек върши много знамения.

Въведение

(15-20 минути)

(Изберете един или два въпроса.)

- Случвало ли Ви се е да бъдете повикан до смъртния одър на роднина или близък, който е означавал много за Вас? Какви спомени извиква в съзнанието Ви подобна ситуация?
- Според Вас къде се крие изворът на най-голяма утеха за хората, преминали през непосилна мъка? Каква е Вашата утеха в трудни моменти?
- Спомнете си за най-ужасната криза, през която сте преминали. Какво Ви вдъхна сили да продължите напред?

Импулси за разговор

(30-40 минути)

- В какви отношения беше Исус със семейството на Лазар?
- От колко време Лазар беше в гроба, когато пристигна Исус? Ако бяхте на мястото на Марта или Мария, какво бихте си помислили, щом чуете новината, че Исус най-после е пред прага на дома Ви?
- Какво впечатление Ви прави Марта според думите, които отправя към Исус (11:21-27)?
- Какъв смисъл влагате в отговора на Исус в стихове 25-26? Какво искаше да каже с тези думи на Марта?
- Какво подбуди съмнението на Марта въпреки изявената ѝ вяра (стих 22), когато Исус помоли да отместят камъка (стих 39)?

- Каква реакция предизвикаха Христовите действия в присъстващите? Какво се случи, когато фарисеите узнаха за случилото се?

- Бихте ли споделили Вашите преживявания, близки с прочетеното в текста?

- Преминавали ли сте през моменти в своя живот, когато сте имали впечатлението, че "Исус идва прекалено късно в живота Ви"? Какво влияние са оказали върху Вашата вяра?

- Как бихте описали Вашето моментно състояние, ако сравните състоянието на Вашата вяра със спомнатото в библейския текст за Лазар:
 - Болен с опасност за живота;
 - Бездиханен в гроба;
 - Възкресен, но повит в погребални савани;
 - Жив и освободен от задушаващите погребални одежди.

Размяна на мнения и молитва

(15-30 минути)

- Какво Ви е помагало да се освободите от стегнатите "погребални савани на миналото"?
- Съществуват ли пречки, които Ви спъват в живота или не Ви оставят да обърнете гръб на миналото? Бихте ли ги представили за молитва?

Разяснения

Общ поглед. До известна степен възкресението на Лазар може да бъде разглеждано като чудо над природата. Исус пренебрегва закона на човешкото естество, според който в определен момент всички създания умират и не могат отново да бъдат одухотворени. От друга страна, тук се говори за съвсем различно по своята същност чудо. Пресъздаването на смъртта в живот в действителност е творчески акт. Възкресението на Лазар е най-могъщото, окончателно доказателство за изключителната Христова власт да действа по поръчение и сила, дадени от Самия Господ. Претворяването на смъртта в живот е единствено по силите на Бога. Лазар не е първият или единствен човек, който Христос е възкресил от мъртвите. В Лука 5:21-24,35-43 Исус вдъхва нов живот в дъщерята на Яир, а в Лука 7:11-17 се споменава случилото се със сина на вдовицата. Дъщерята на римския военачалник току-що е починала, а множеството погребва сина на вдовицата (някога са извършвали това по възможно най-бързия начин; срв. Деяния 5:5-6). Може би ще чуем твърдението, че споменатите герои въобще не са били умрели, а просто са изглеждали мъртви в състоянието на кома, в което са се намирали. Настоящият библейски текст ни дава да разберем, че Лазар действително бе мъртъв. Трупът вече започваше да се разлага. Няма никакво съмнение, че Исус наистина вдъхна живот в мъртвото тяло.

Това е последното от седем поредни чудеса, описани в Евангелието на Йоан,

с които евангелистът цели да изяви божествения авторитет на Исус (готук: 2:1-11;4:46-54; 5:1-11;6:1-13,16-20; 9:1-17). Вниманието ни е насочено в две насоки: От една страна, чудото ясно показва Христовата власт да дарява живот (Вж. 5:24-30), а от друга, отправя погледа ни към Неговата предстояща смърт и възкресение.

11:1. Витания. Населено място, разположено на източния склон на Хълма на маслините и отдалечено на 3 км източно от Йерусалим. Тук се намира домът на Марта, Мария и техния брат Лазар. Цялото семейство поддържа приятелски отношения с Христос.

От селото на Мария и на сестра ѝ Марта. Двете сестри са познати на читателите на Евангелието на Йоан. Лука ни разказва за предходно посещение на Исус в техния дом. Мария е описана като усърдна Христова последователка, докато Марта се сблъсква с приятелското Му название, твърде улисана в своята домакинска работа (Лука 10:38-42). В настоящата история обаче Марта също е описана като последователка на Исус. Тя е една от първите, които осъзнават истинската същност на Божия Син и основават в Него своята вяра (Йоан 11:25-27).

11:2. Йоан насочва вниманието ни към Мария във връзка с едно събитие, което би трябвало да е известно на читателите, въпреки че самият той му обръща внимание едва в следващата глава (12:3-8). В своя разказ Марк преразказва Христовите думи: "Където и да се проповядва благовестието по целия свят, ще се разказва за неин

спомен и за това, което тя направи“ (14:9).

11:17. От четири дни в гроба. Под действието на топлия климат на Близкия изток тялото вече започва да се разлага (стих 39).

Нашият приятел Лазар. Исус и Лазар бяха приятели. Както сестрите споменават за дълбоката, приятелска връзка между тях, така и жителите на селото стават свидетели на това, когато виждат Христос да плаче на гроба (Йоан 11:33).

11:19. Много от юдеите. Споменавайки голямото множество, евангелистът поставя ударение върху факта, че последното явно чудо на Исус се случва пред очите на мнозина. Поради географската близост между Витания и Йерусалим вероятно присъстват и някои от изтъкнатите религиозни водачи. Случилото се впоследствие е споменато и пред Синедриона (Йоан 11:45-53).

11:21. Ако Ти беше тук, брат ми нямаше да умре. Вероятно Лазар умира, преди Исус да научи новината за неговата болест. По тази причина думите не съдържат упрек, а единствено израз на съжаление. Мария изявява своята вяра, че при други обстоятелства Исус би могъл да предотврати смъртта на нейния брат.

11:22. Но и сега зная. Учудването на Мария, последвала молбата на Исус да отвалят камъка от скалния гроб (стих 39), не съдържа в себе си очакването за случването на нещо свръхестествено, а по-скоро дава израз на несло-

вимата ѝ вяра, че Исус е в състояние да погари изцеление.

11:23. Брат ти ще възкръсне. Фарисеите и останалите юдейски религиозни групи са вярвали във възкресението на всички хора в края на времената. Марта възприема гумите на Исус като обичайно изказване на съболезнования при смъртта на близък човек.

11:25. Аз съм възкресението и животът. Подобно твърдение би шокирало всеки, присъстващ на погребално възпоменание. С тези думи Исус привлича вниманието на Марта от вярата във възкресението на цялото човечество към Своята собствена личност, олицетворение на извора на нов живот. По този начин Исус обобщава изречените до този момент по-скоро абстрактни думи от 5:24-29 (“Който слуша Моето учение и вярва в Този, Който Ме е пратил, има вечен живот”) в едно твърде личностно твърдение.

Няма да умре вовеки. Тук можем да сърем новия духовен живот, съдържащ се във вярата в Бога, който дори смъртта не е в състояние да ни отнеме. Затова Исус заключава с директния въпрос: Вярваш ли в това?

11:26. Вярваш ли в това? С настоящия въпрос Исус изправя Мария пред огромно предизвикателство. Дали вижда в Него само великия лечител или Този, в Чийто ръце е силата да гарява живот?

11:27. Тук Марта дава израз на една от изповедите на вярата, съдържащи се в Евангелието на Йоан (6:69; 16:30; 20:28).

Всъщност цялото Евангелие се концентрира около тази изповед: "... Това беше написано, за да повярвате, че Исус е Христос, Божият Син, и като вярвате, да имате живот в Неговото име" (20:31).

Госпоги. Изразът е използван като често срещано, приятелско обръщение (в българския език понятието "Господар"). В този смисъл вероятно е употребен в стих 21, когато Марта започва разговора с Исус. В този стих обаче обръщението описва титлата към същността на Исус като Божий Син. Той не е просто господар, а Господ, Царят на царете. След Своеото Възкресение Исус също е наречен "Господ". Използваното звание изразява изключителния сан на Христос.

Христос. Гръцкият аналог на еврейското понятие Месия. Марта изявява, че Исус е единственият Божий пратеник и Цар (Давидов син), дошъл на земята за спасение на Своя народ.

Божий Син. Той е не само Месията, който очаква тълпата от народа – Царят, дошъл да освободи своя народ от римските поробители. Той е Единородният Божий Син. Използваното наименование съдържа в себе си твърдението, че Исус споделя Божията същност така, както всяко дете носи дял от своите родители. Исус обаче не е Божий Син в смисъла, използван по отношение на всички хора като Божие творение. Като такъв Той е единствен по рода Си – Бог, въплътен в човешки образ.

Който идва в света. Мария заключава с очакването на народа за идването

на водач, какъвто Израел е познал в лицето на Мойсей и Давид (Второзаконие 18:18). Исус е Този, Който идва на света и го променя.

11:38. Пещера. Гробовете на заможните хора са представлявали издълбани в скалата вертикални шахти или хоризонтални кухини, пред чиито вход е поставян голям камък.

11:39. Смърду вече. След четири дни в гроба трупът вече е в напреднала фаза на разложение, а оживотворяването – на практика невъзможно от човешка гледна точка.

11:40. Не ти ли казах. Думите ни връщат към стих 4, където Исус твърди "Тази болест не е за умирање...", или за казаното в стих 25: "Който вярва в Мен, макар и да умре, ще живее." Каква ирония, че религиозните водачи намират повод да убият Исус (11:53) точно в това последно, най-ярко чудо, на чийто фон осезаемо изпъква Христовата божествена същност.

Божията слава. Възкресението на Лазар от мъртвите очевидно е Божие дело, защото само Господ притежава силата да дарява живот. Едновременно с това скритите символи в текста непрекъснато ни разкриват Христовата природа. Откриват Неговата слава (2:11) и водят хора до съзнателно вземане на решение за личността на Исус Христос (6:14; 9:33). Последният знак още веднъж потвърждава онова, което Евангелието във всичките си детайли винаги загатва – Исус е Господ. Той споделя Божията сила и същността на Небесния Отец. Общата формулировка в началото на

Евангелието на Йоан (1:1-3) тук е очевидно за всички.

11:41. Исус повдигна очи нагоре. Широко разпространена поза за отправяне на молитва в древността.

11:42. За да повярват, че Ти си Мепратил. Оживотворяването на Лазар не е окончателното осъществяване на Христовия план за "възкресение" от стих 23. То обаче служи за доказателство на всички присъстващи относно Божията сила и слава и вдъхва истинност на твърденията на Христос от стихове 23 и 25.

11:44. Умрелият излезе. Предвкусване на онова, което всички хора предстои да преживеят по време на всеобщото възкресение на мъртвите, когато "всички, които са в гробовете, ще чуят гласа Му и ще възкръснат" (5:28).

С ръце и крака, повити в саван. Погребалните обичаи са включвали повиване на мъртвото тяло в погребални савани и използване на ароматни билки и масла (19:40). Извършването на тези ритуали обаче няма за цел съхранението на трупа, каквато е била практиката на мумифициране в древен Египет.

12 Христовото Възкресение

Лука 24:1-12

¹ А в първия ден на седмицата, сутринта рано, жените дойдоха на гроба, като носеха аромати, които бяха приготвили. ² И намериха камъка отвален от гроба. ³ И като влязоха, не намериха тялото на Господ Исус. ⁴ А докато бяха в недоумение за това, ето, пред тях застанаха двама мъже с ослепително облекло. ⁵ И обзети от страх, те наведоха лица към земята; а мъжете им казаха: Защо търсите Живия между мъртвите? ⁶ Няма Го тук, но възкръсна. Спомнете си какво ви говореше, когато беше още в Галилея, ⁷ като казваше, че Човешкият Син

трябва да бъде предаден на грешни човеци, да бъде разпънат и на третия ден да възкръсне. ⁸ И си спомниха думите Му. ⁹ И като се върнаха от гроба, известиха всичко това на единадесетте и на всички други. ¹⁰ А това бяха Мария Магдалена, Йоанна и Мария, майката на Яков, и другите жени с тях, които казаха тези неща на апостолите. ¹¹ А тези думи им се видяха като празни приказки и не им повярваха. ¹² [А Петър стана и изтича на гроба, и като надникна, видя саваните положени отделно; и отиде у дома си, като се чудеше за станалото.]

Въведение

(15-20 минути)

(Изберете един или два въпроса.)

- Какви чувства Ви завладяват при посещението на гроба на близък човек?
- Как празнувахте вкъщи Великден, когато бяхте деца?
- Кое е Вашето най-невероятно преживяване? Какви спомени предизвиква у Вас?
- Изпитали ли сте до този момент нещо, което Ви е накарало да поставите под съмнение досегашната си представа за света и да потърсите нови отговори? Какво беше това?

Импулси за разговор

(30-40 минути)

- Опитайте се да си представите преживяванията на жените от последните няколко дни. Какви мисли ги въртухаха, когато се приближаваха към гроба?
- Според Вас каква беше първата мисъл на жените пред лицето на празния гроб?
- Как бихте реагирали на ангелската вест? Кои думи в тяхното послание биха Ви убедили да слушате внимателно?
- Как възприеха учениците свидетелството на жените за празния гроб?

- Защо Петър искаше да отиде до гроба, за да се увери сам? Какви мисли бяха завладели съзнанието му, когато видя празния гроб?

- Каква е разликата между Христовото възкресение и оживотворяването на Лазар? (Вж. част 11.) По какво си приличат?

- Какъв е смисълът на Христовото възкресение лично за Вас – по-скоро тайна, която не можете да осъзнаете, или исторически факт, който човек е в състояние да изследва и осмисли?

Размяна на мнения и молитва (15-30 минути)

- Съществува ли област в живота Ви, за която бихте поискали подкрепа в молитва?

Разяснения

Общ поглед. Исус умря на кръста. Бе погребан като всеки човек. След три дни Той възкръсна от смъртта. Чудото на възкресението е опорната точка на Евангелието. Исус възкръсна от мъртвите и затова може да подари прощение на греховете и вечен живот на всички хора от всички времена. В преходната част станяхме свидетели на Христовата власт над смъртта във възкресението на Неговия приятел Лазар. Но ето че е дошъл моментът сам да се изправи лице в лице срещу смъртта, “най-последния враг” по думите на апостол Павел (1 Коринтяни 15:26). Всички автори на

Евангелията подчертават, че Исус действително е бил мъртъв. Той не е бил изпаднал в близко до смъртта състояние. Исус не бе само на ръба на смъртта. Той бе действително и безвъзвратно мъртъв. Той беше “разпнат, умря и бе погребан”, както недвусмислено свидетелстваме в Апостолския символ на вярата.

За Исус нямаше съмнение, че трябва да се сблъска със смъртта. Той разявяваше няколко пъти на учениците Си, че скоро трябва да умре. (Срв. Марк 8:31; 9:32; 10:33-34.) Но те като че ли не можеха напълно да осъзнаят Неговите думи, защото съдържанието им изцяло надхвърляше техните представи. Учениците вярваха, че Исус е отдавна обещаният Месия (Марк 8:29). Едновременно с това те знаеха (базирайки се на юдейското предание), че Месията ще победи над враговете на Божия народ и ще основе Своето царство в Йерусалим. *Неговото идване постави началото на вечното Божие царство на мира.* Идеята, че Месията трябва да умре, бе невероятна за техните разбирания. Подобно твърдение противоречеше на всичките им досегашни представи.

Едновременно с това обаче учениците пропусаха да чуят, че всред думите за Своята скорошна смърт Исус вмъкваше пророчеството, че скоро ще възкръсне. Сама по себе си тази мисъл беше още по-непонятна и неразбираема. Така напр. на слизане от планината след преобразението Исус заповяда на Петър, Яков и Йоан: “... да не казват никому това, което бяха видели, освен когато Човешкият Син бъде възкресен от мъртвите.” Думите Му всяха смут сред учениците. “Те разискваха помежду си какво значи да

възкръсне от мъртвите“ (Марк 9:9-10). Учениците не можеха да осъзнаят смисъла на тези думи до действителното изпълнение на събитията. Само неподправената реалност бе в състояние да ги убеди в тяхната истинност.

Всички Евангелия завършват с триумфалната вест за Възкресението. Лука започва последната глава с новината за Възкресението, която ангелите бяха известили на жените. По-нататък разказва за двете явявания на възкръсналия Христос. Лука завършва главата (и своето Евангелие) с Христовото възнесение към небето. Евангелистът не ни запознава с подробностите, изпълнили четиридесетте дни между Възкресението и Възнесението. Лука обръща особено внимание, че думите на Христос (стихове 6-7) са станали реалност в Неговата смърт и възкресение. Заедно с това са се изпълнили старозаветните пророчества за Месията (стихове 27,45). Тези пророчества обясняват значението и целта на Христовата смърт и възкресение.

24:1. Жените, станали свидетели на разпъването на кръста, бяха последвали Йосиф от Ариматей и точно бяха видели мястото, където беше поставено мъртвото Христово тяло (23:55). По тази причина не се съмняваха в посоката и местоположението на гроба и тръгнаха, за да Го подготвят за окончателното погребение.

Аромати. По традиция тялото е било намазвано с ароматни масла. Описаният ритуал не е целял възможно по-дългото съхранение на тленните останки, а отдаване на последна почит

към покойника (подобно на днешната традиция за носене цветя на гроба). Жените изобщо не допускаха идеята, че Исус може да е възкръснал – най-малкото поради факта, че бяха платили твърде скъпо за ароматите, които носеха към гроба.

24:2. Камъкът не беше отместен от скалния гроб, за да може възкръсналият Исус да напусне гроба, а за да видят Неговите ученици, че тялото вече не е вътре (Йоан 20:8).

Камък. Изсеченият във формата на огромен диск камък лесно е можел да бъде претъркулен надолу по специално подготвен улей и да затвори входа на гроба, но след това би било изключително трудно преместването му в обратна посока.

Гробница в пещерата. Подобни скални гробници най-често са включвали голямо преддверие и тесен отвор на входа с височина около 70 см. Оттук са започвали същинските ниши и помещения с големина около 2 м.

24:3. Не намериха тялото. Гробът беше празен. Всички разкази за Възкресението ясно подчертават този факт. Христовото тяло не лежеше вътре.

24:4. Двама мъже. Матей пише за ангел от Господа (28:2-3). Чрез описание на облеклото на двамата мъже от думите на Лука разбираме, че е на същото мнение. Ангелите бяха донесли вестта за Христовото раждане (1:26;2:9) и ето че сега свидетелстваха за Неговото възкресение. По-късно бяха изпратени да разяснят и значението на Възнесението (Деяния 1:10).

24:6. Той възкръсна. Букв. Беше възкресен. Страдателният залог на изречението ясно показва, че Сам Господ беше изявил Своето действие.

Какво ви говореше, когато беше още в Галилея. Исус беше предсказал Своята смърт и възкресение (напр. Лука 9:22). Думите, които по това време нямаха никакъв смисъл за учениците, сега се изпълниха със съдържание. Възкресението бе ключът за разбиране на Христовите думи за Неговата мисия, които по-рано толкова често бяха обърквали учениците (срв. Лука 24:27,45).

24:9. Единадесет ученици. Юда Искариотски беше отпаднал от групата на Христовите ученици. Той сам си беше отнел живота (Матей 27:5).

Мария Магдалена, Йоанна. Всички евангелисти назовават Мария като една от свидетелите на Възкресението. Според юдейския закон жените не са признавани за свидетели. Въпреки това Исус отгаде ново значение на ролята на жените, позволявайки им да Го следват в равноправие с останалите ученици. Така жените станаха първите посланици на вестта за Възкресението.

Мария, Якововата майка. Букв. Якововата Мария. Обикновено под тези думи ще се разбере описанието "съпругата на Яков". Марк 15:40 обаче показва Мария като майката на Яков. Йоан 19:25 я нарича съпругата на Клеопа.

24:11-12. Учениците не повярваха на гумите на жените. Петър решава да се отправя към гроба, за да изпита истинността на тяхното свидетел-

ство. Погребалните савани без тялото обаче не могат да събудят неговата вяра. Той е объркан до крайност и се пита за случилото се.

24:12. Видя саваните положени отделно. Йоан описва още по-детайлно необичайния феномен (Йоан 20:1-9). Според някогашния обичай тялото на покойника е увивано в дълги ленени ивици. Главата е покривана с отделни кърпи. Лицето и вратът са оставали открити. Голямо количество аромати е било разпределяно между тъканите на отделните слоеве. (Никодим донеся около 35 kg "смес от смирна и алое", Йоан 19:39-40). Лука конкретно споменава, че погребалните савани бяха останали в празния гроб. Йоан описва по-подробно, казвайки че "кърпата, която беше на главата Му, не беше сложена с плащеницата, а свита на отделно място" (Йоан 20:6-7). Гръцката дума, преведена тук като "свита", означава че кърпата е била все още в овалната форма на тюрбан за глава. В случай, че тялото е било откраднато, крадците биха взели и погребалните савани или най-малкото биха ги разгънали и оставили в безпорядък.

Историческите факти и Възкресението

Мъртъв означава мъртъв. Всички човешки преживявания ясно свидетелстват, че със смъртта шега не бива. Смъртта е последната завеса на сцената на живота – краят, завършекът. Няма какво повече да увъртаме. Ние знаем, че това е безспорната истина. Именно затова Възкресението е високото пренятие пред вярата

на мнозина. С него идва трудността. Възкресението всъщност не е второстепенна догма, в която можем да пропуснем някои детайли. Христовото възкресение изцяло провокира човешкия разум. То е от централно значение за Евангелието: "Ако Христос не е бил възкресен, то празна е нашата проповед, празна е и вашата вяра" (I Коринтяни 15:14). Твърде много твърдения с основополагащо значение зависят от Възкресението.

- Истинността на Христовата личност: Исус беше предсказал Своята смърт и Възкресение. Ако в този случай Той не беше казал истината, какво основание имаме да се доверяваме на останалите Му думи, когато проповядваше за прощение на греховете и живот след смъртта?

- Претенцията на Христос: Той твърдеше, че е Божий Син. Неговото възкресение е важно доказателство за истинността на това твърдение. Ако все пак Исус е мъртъв, за нас Той няма ли да бъде нищо друго освен един от многото велики, религиозни водачи?

- Обещанието за нов живот: Исус каза: "Аз съм възкресението и животът, който вярва в Мене, ако и да умре, ще живее" (Йоан 11:25). Какъв е смисълът на новия живот, ако Исус е мъртъв?

- Христовата връзка с нас: Ако Исус е все още мъртъв, то и нашата връзка с Него би почивала само върху спомени.

Поради това е много важно да погледнем към доводите, които поддържат твърдението, че Исус възкръсна от

мъртвите. Не можем да "докажем" Възкресението. То е единственото по своята същност събитие в човешката история и не подлежи на доказване с общовалидни доказателства. Историческите събития не могат да бъдат "доказани" чрез емпирични опити. По силите ни е единствено да проверим достоверността на историческите свидетелства, които говорят за това велико събитие. Едуард Джон Корнел се изразява по следния начин: "Да повярваш, означава да бъдеш доволен от наличието на достатъчно свидетелства." Христовата църква твърди, че са налице достатъчно свидетелства за Възкресението.

- Гробът бе празен: Настоящият факт е добре освидетелстван. В противен случай римските власти в началото на нашата ера щяха да използват мъртвото тяло, за да унищожат всяващата смут сред народа проповед на апостолите, базирана именно върху Христовото възкресение.

- Разположението на погребалните савани: Възкресението е единственото логично обяснение на разположението на плащеницата и кърпата. Исус възкръсна "през погребалните одежди" (както по-късно влезе при учениците Си през заключени врати).

- Христовото явяване пред мнозина след Възкресението: В Новия завет намираме най-малко дванадесет различни срещи с възкръсналия Христос. Една от тях е явяването на повече от петстотин души в Галилея. Апостол Павел пише затова в I Коринтяни 15:6.

В случай, че това не беше истина, Павел никога не можеше да твърди подобен абсурд в своето открито писмо, още по-малко имайки предвид множеството покани от негова страна за проверка на истинността на това твърдение ("...от които повечето и досега са живи").

- Коренната промяна в свидетелството на учениците: Те избягаха и се изпокриха след залавянето на Христос. След Възкресението учениците излязоха в Йерусалим, проповядваха открито, че Христос е възкръснал от мъртвите, въпреки че същите хора, разпънали Исус на кръста, им забра-

няваха това. Само срещата с възкръсналия Господ и получаването на обещания Утешител (Деяния 1:5,8), Чиято сила ги изпълни по време на Петдесетница, бе в състояние да предизвика дълбоката вътрешна промяна в сърцата на учениците.

- Пробуждането на Църквата към живот: Фактът, че в наши дни християнството е достигнало до всяко кътче на нашата планета, води началото си от Възкресението. То е сърцевината на апостолската проповед. Съществуването на Църквата може да бъде обяснено само чрез Възкресението.

13 Богатият улов

Йоан 21:1-14

¹ След това Исус пак се яви на учениците на Тивериаското езеро; и ето как им се яви: ² там бяха заедно Симон Петър, Тома, наречен Близнак, Натанаил от Кана Галилейска, Зеведеевите синове и други двама от учениците Му. ³ Симон Петър им каза: Отивам да ловя риба. Казаха му: Ще дойдем и ние с теб. Излязоха и се качиха на ладията; и през онази нощ не уловиха нищо. ⁴ А когато вече се разсъмваше, Исус застана на брега; но учениците не познаха, че е Той. ⁵ Исус им каза: Момчета, имате ли нещо за ядене? Отговориха Му: Нямаме. ⁶ А Той им каза: Хвърлете мрежата отгясно на ладията и ще намерите. И така, те хвърлиха; и не можаха вече да я извлекат поради многото риба. ⁷ Тогава онзи ученик, когото Исус обичаше, каза на Петър: Господ е. А Симон Петър, като чу, че е Господ, навлече си

върхната греха (защото я беше свалил) и се хвърли в езерото. ⁸ А другите ученици дойдоха в ладията, защото не бяха далеч от сушата, на около двестата лакти, и влачеха мрежата с рибата. ⁹ И като излязоха на сушата, видяха разстлана жаравя и на нея сложена риба и хляб. ¹⁰ Исус им каза: Донесете от рибата, която сега уловихте. ¹¹ Затова Симон Петър се качи на ладията и извлече мрежата на сушата, пълна с едри риби – сто петдесет и три на брой; и макар да бяха толкова много, мрежата не се скъса. ¹² Исус им каза: Елате да закусите. И никой от учениците не смееше да Го попита: Ти Кои си?, понеже знаеха, че е Господ. ¹³ Исус дойде, взе хляба и им даде, също и рибата. ¹⁴ Това беше вече трети път, когато Исус се яви на учениците, след като възкръсна от мъртвите.

Въведение

(15-20 минути)

(Изберете един или два въпроса.)

- Кои е най-богатият "улов", който сте правили през живота си?
- Кога за последен път сте изпитвали чувството, че сте дали всичко от себе си, но усилията Ви са отишли напразно?
- Как се справяте с разочарованията?

Импулси за разговор

(30-40 минути)

- Къде се намираха седемте ученици? Какво ги беше довело точно тук?
- Какво накара Петър да отиде на риболов? Имаше ли нужда от време за размисъл или изцяло бе обърнал гръб на своето духовно призвание, отдал всички сили на стария начин на живот?
- Какви мисли (или спомени) изплуваха в съзнанието на Петър, когато Исус се появи на брега и призова учениците да

хвърлят мрежите от другата страна на лодката?

- В Близкия изток общата трапеза с някой, постъпил нечестно, е символ на прощение. Защо Исус беше приготвил трапеза за Своите ученици?
- Какво е особеното в тази случка?
- Случвало ли Ви се е да попаднете в положение, в което като че ли не забелязвате, че "Исус вече стои на брега"?
- В коя област от Вашия живот си пожелавате съвета на някой, който да Ви подсказва "къде да хвърлите мрежите"?
- Запознаването с Христовите чудеса оказа ли по някакъв начин въздействие върху Вашата вяра?

Размяна на мнения и молитва (15-30 минути)

- За какво чудо бихте помолили Бог, ако имахте възможност да желаете да се случи във Вашия живот?

Разяснения

Общ поглед. Исус бе възкръснал от мъртвите. Беше се явил жив на Своите ученици и им позволи да Го познаят. Той не беше дух. Той имаше тяло. Исус ядеше с тях. Неговото тяло беше обаче преобразено. Можеше да минава през заключени врати (Йоан 20:19),

прекара дълго време с двамата от Своите ученици, които в началото не Го разпознаха (Лука 24:13-32). В настоящия пасаж възкръсналият Христос среща още веднъж Своите ученици.

На вниманието ни се откриват две чудеса – изумителният улов на риба и явяването на различния Исус. Читателите като че ли са подготвени за първото чудо. Вече са убедени в Христовата власт над природните стихии. От гледна точка на по-ранните чудеса не е учудващо, че Исус прави възможен изключителния улов на риба (вече е сторил нещо подобно – вж. Лука 5:1-11). От друга страна, учудването от настоящото чудо до голяма степен избледнява от факта, че е извършено от Егин, Чиято смърт е описана само преди две глави в Евангелието от Йоан.

Някои богослови съзират в 21-ва глава от Евангелието на Йоан новото начало, фокусирано особено върху образа на учениците, което способства за изграждането на мост между Христовия живот и служението на Църквата. Думите на Йоан 20:31 действително звучат като заключение. От друга страна, 21-ва глава от Евангелието на Йоан очевидно е свързана с предходните. Тя започва с думите "След това Исус пак се яви на учениците...", а от стих 14 научаваме, че тук става дума за третото явяване на възкръсналия Исус пред Неговите ученици. Така настоящият пасаж се свързва с явяванията, описани в Йоан 20:19-23 и 26-29. Пред нас се открива същото съчетание на изненада и радост от страна на учениците, на което вече сме станали свидетели в останалите явявания. Подобно на думите на Мария "че е видяла Господа"

(20:18) и свидетелството на Тома "Господ мой и Бог мой!" (20:28), Йоан също възкликва в 21:7: "Господ е!"

21:1. След това. Не ни е известно колко време след Възкресението се е случила описаната среща. Все пак учениците разполагаха с достатъчно време, за да успеят да се върнат от Йерусалим в Галилея.

Тивериаско езеро. Тивериаса е град, основан около 20 г. сл. Хр. от цар Ирод на брега на Генисаретското езеро. По време на написването на Евангелието от Йоан настоящото наименование на езерото е било широко използвано. В края на Евангелието от Марк (Марк 16:7) се споменават думите на ангела, който казва на жените, че Исус ще отиде преди учениците в Галилея и затова трябва да Го последват.

21:2. В настоящата случка седем от Христовите ученици са събрани заедно. Споменати са имената на петима от тях. Когато се говори за Зеведеевите синове, става дума за Яков и Йоан (Марк 1:19,20). Двама от учениците не са назовани по име, може би защото до този момент не са споменати в Евангелието на Йоан. Името на Натанаил не се появява в списъка на учениците (напр. Марк 3:16-19). Обикновено се предполага, че най-вероятно евангелистът има предвид Вартоломей, който също е бил наричан Натанаил.

21:3. Отивам да ловя риба. Петър и Андрей също като Яков и Йоан се занимават с риболов, когато Исус ги призовава към следване (Марк 1:16-20). По тази причина не може да ни изне-

нада фактът, че се захващат да ловят риба, докато изпълняват заповедта на своя Господ, изчаквайки в Галилея. Едновременно с това в действията им е скрито по-дълбоко значение. Исус призова четиримата мъже към следване с думите: "Вървете след Мен и аз ще ви направя ловци на човеци" (Марк 1:17). Исус все още не беше изпълнил Своето обещание (което не бе възможно преди Неговата кръстна смърт и Възкресение). Така учениците до този момент не се бяха превърнали в истински "ловци на човеци". Бяха се трудили упорито през цялата нощ, но нищо не уловиха. Тогава им се яви Исус, показа им как трябва да ловят риба (стих 6) и поразителният резултат не закъсня. Тази случка символизира бъдещето, предначертано пред утрешните апостоли. Те трябваше да бъдат подготвени от Исус, за да се превърнат в истински ловци на човеци.

През онази нощ. Риболовът на Генисаретското езеро се извършва преди всичко през нощта. Рибарите носят в лодките си запалени факли, с чиято помощ откриват рибните пасажии дори ги подмамват на повърхността. В настоящата формулировка също е скрито по-дълбоко значение. Учениците все още са обгърнати в нощната тъма, имайки предвид делата, които възкръсналият Христос ги призовава да извършат. В зората на новия ден виждат Исус на брега на езерото. Той им дава напътствията, които са от решаващо значение за тях. В Йоан 13:30 също можем да проследим това скрито значение. Юда напуска общата трапеза като предател. Йоан го описва с думите: "Юда веднага излезе, а беше нощ."

21:4. Учениците не познаха, че е Исус. В двете останали явявания Исус не позволява да бъде разпознат веднага (Лука 24:30; Йоан 20:14). Апостол Павел пише, че възкресеното тяло "е съвсем различно" от земното (I Коринтяни 15:35-49). Не ни се открива причината, поради която учениците не могат да разпознаят Исус – дали защото е сумрак и все още не се вижда ясно, или Исус е променен по особен начин, който не им позволява непосредствено да Го разпознаят. Стих 12 се доближава по-скоро до последното предположение.

21:6. Не можаха вече да я извлекат поради многото риба. Безрезултатността на нощта, призивът да хвърлят отново мрежата и особеното удареие върху реакцията на Петър ясно напомнят на разказа за чудото от Лука 5:1-11. Чрез повторното извършване на чудото Исус още веднъж подчертава значението, което е вложил в него още в началото на Своето служение. Христовите ученици трябва да се превърнат в истински "ловци на човеци". Срещата на езерото е от особено значение за Петър, който след трикратното си отричане се осмелява да попита Исус, дали все още може да бъде апостол.

21:7. Ученикът, който Исус обичаше. Смята се, че тук се говори за Йоан, автора на това Евангелие.

Господ е. Подобно на Христовите гуми към Мария, които отвориха очите ѝ да Го разпознае (Йоан 20:15), така невероятният улов открива на учениците Онзи, който бе изправен срещу тях. Заслужава внимание фактът, че в

описанието на Своите явявания Исус е наречен с божествената титла "Господ" (Йоан 20:18,25). В Йоан 8:28 Исус предсказва, че учениците ще осъзнаят божествената Му същност едва след Неговата смърт и възкресение.

Навлече си връхната греха. По време на работа Петър беше свалил своята горна греха.

21:9. Жарава. В Йоан 18:18 са използвани същите гуми. Там става дума за огъня, където Петър се отрече от Исус. По този начин Исус иска отново да върне Петър сред учениците (срв. Йоан 21:15-17). Тези особени гуми са използвани само в споменатите вече два стиха в Новия завет.

Чудесата
Да разберем Исус и Неговите дела
© 2002 Евангелска Методистка Църква 2002

Превод: Надежда Алтунян
Прегпечат и дизайн: Самуел Алтунян

Печат: Хеликс Прес, Варна